

L I E T U V I Ų
DIENOS



AUDINIO MENININKAS KAZYS BARTAŠIUS SU ŽMONA, IDA

LITHUANIAN DAYS

SEPTEMBER

1984

1984 M. RUGSĖJO MĖN.

LIETUVIU
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas:664-2919

1984, Rugsėjis Nr. 7 (347)
September, 1984 No. 7 (347)

Eina XXXIII metai
Volume XXXIII

• •
"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTO SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ," LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

• •
Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinta automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn.
Published monthly, except July and August

• •
Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change

Atskiro nr. kaina \$2.00 Single Copy \$2.00
Prenumerata \$20.00 metams Kanadoje \$25.00
Subscription \$20.00 Per Year Canada \$25.00
Garbės prenumerata /Honorary subscription \$35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, CA"

VIRŠELIAI/COVERS
FRONT COVER
KAZYS BARTAŠIUS

Kazys Bartašius gimė 1894-tais metais, Narvydžio miestely, netoli nuo Utenos. 1927-tais metais jis vedė Ida Shettler, Marijampolėje. Sūnūs, Kazys (57 m.) ir Gintautas (37 m.) abu jau irgi sukūrę šeimas.

Bartašius studijavo braižybą ir dirbo kaip dailininkas keliose valstybinėse įstaigose nepriklausomybės laikotarpyje. Antro pasaulinio karo pradžioje, jis atsirado Vokietijos stovyklose ir pradėjo dirbti tautodailėje ir audime.

1951-ais metais, Kazys atvyko į Ameriką su šeima ir apsistojo Chicagoje, kur ir dabar tebegyvena su žmona ir sūnumi Kaziu. Buves mašinistas, vis suranda laiko savo mėgiamam audimui.

Nuo pirmųjų pensijos dienų, jis tobulina savo gabumus šioje srityje. Kazys yra garsumas ir tarp amerikiečių savo juostų ir kitų audinių raštais. Jo kūriniai randami daugelyje lietuvių namuose, primindami mylimosios Lietuvos laukus ir miškus.

Daugiau apie K. Bartašių yra anglų k. dalyje, 15 puslapyje.

BACK COVER

Septintosios lietuvių tautinių šokių šventės, įvykusios š.m. 1 d. Clevelande, vaizdai. Nuotrauka J. Urbono.

Views from 7th Lithuanian Folk Dance Festival, held in Cleveland, Ohio on July 1, 1984.

.....
D Ė M E S I O

UŽSIENIO L.D. PRENUMERATORIŲ
prašome nesiusti grynais pinigais, nes dėl jų iškeitimo turime toli keliauti ir ilgai eilėje laukti. Keitimo kurso vertė yra skirtinga negu manote, pav. už 20 N. Zelandijos dolerių gauname tik 12 amerikoniškų dolerių. Panašiai įvyko su vokiečių markėmis ir Australijos doleriais.

Geriausia už prenumeratą atsilyginti "International Money orderiais." Kanados asmeniškų čekius galime iškeisti savo banke už 78 centus už Kanados dolerį.
—Leidėjas

METINIS

"LIETUVIŲ DIENŲ"

piknikas įvyks

rugsėjo 23 d., sekmadienį

Šv. Kazimiero parapijos salėje

3855 Evans St., Los Angeles, CA

Visi esate nuoširdžiai kviečiami dalyvauti

—Leidėjai

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Prezidento kalbos mintys.....	3
<i>Rūta Kleva Vidžiūnienė</i> Šventės prisiminimas tebėra su mumis.....	4
<i>Pranys Alšėnas</i> Baltajam vienuoliui 70 metų.....	6
<i>Nelė Mazalaitė-Gabienė</i> Gera turėti tėviškę.....	7
<i>Pranas Pusdešris</i> Ne Žemės Horizontai.....	10
<i>Alė Rūta</i> "Petras Karuža"—memorialinė knyga.....	13
Atspausdinta nepaprasta knyga, aiškinanti Lietuvos žemėlapi.....	14

ENGLISH SECTION

<i>Rūta Skirius</i> The Love and Life of Weaving: A Focus on Kazys Bartašius.....	15
<i>Dr. Donald I. Templer</i> The Personality of Lithuanians.....	18
Reactions to Dr. Templer's speculations About the Lithuanian Personality Introduction by Rūta Skirius; Opinions of Liucija Mažeika, Margis Matulionis and Jurgis Gliada.....	19
<i>Ramunė Barkus</i> Unity in Diversity.....	20
<i>Vincas Bernota</i> Skiing, Tennis and Now Golf, Too.....	21
A Proclamation of Captive Nations Week by President of U.S.A.....	22

GAUTA PAMINĖTI

"Praise the Lord All You Nations," parašyta Virginijos Marie Vytell, C.J.C. Ji nėra religinė, bet istorinė, kultūrinė knyga, išleista Nukryžiuoto Jėzaus Seselių, Elmhurst, PA. 352 pusl., iliustruota. Kaina \$8.

* * *

"Georgikos, -Publius Vergilius, Maro, vertė Alfonsas Nyka-Niliūnas 125 pusl., iliustruota, kietais viršeliais. Kaina \$10. Išleido Mackaus knygų leidimo fondas.

* * *

"M. K. Čiurlionis—kūrėjas ir žmogus." Parašė kun. Stasys Yla. 468 pusl., iliustruota, kietais viršeliais. Kaina \$15. Išleido Lietuvių Bibliotekos leidykla, Chicagoje.

LITHUANIAN DAYS

4363 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029



Iš Pavergtųjų Tautų Savaitės proklamacijos pasirašymo ceremonijų, Baltuose Rūmuose, 1984 m. liepos 1-mą. Nuotraukoje matyti lietuviai dalyvavę pasirašymo ceremonijose: dr. D. Krivickas, dr. J. Genys, J. Urbonas, A. Sodonis, V. ir G. Kamantai, R. Kudukis, A. Šilas, D. Kojelis, dr. J. Dunča, S. Damušytė, D. Remienė, K. Oksas ir A. Milūnas.

Foto J. Urbonas

Ceremonies Proclaiming Captive Nations Week at White House, July 1, 1984. Lithuanians who participated, from left: Dr. D. Krivickas, Dr. G. Genys, J. Urbonas, A. Sodonis, Mr. and Mrs. V. Kamantas, R. Kudukis, A. Šilas, L. Kojelis, Dr. J. Dunča, G. Damušis, D. Remys, K. Oksas and A. Milūnas.

PREZIDENTO KALBOS MINTYS

Pavergtų Tautų savaitės paskelbimo pasirašymo ceremonijų metu, prez. Ronald Reagan pasakė kalbą: “...Kai aš žiūriu į Jus, aš matau žmones, kurie daug iškentėjo okupanto teroro metu, prarado gimines, draugus, rizikavo savo gyvybėmis. Tai Jūsų žaizdos, kurios pasiliks visą gyvenimą.

Jūs esate drąsūs žmonės, esat didvyriai pašventę savo gyvenimą kovai už brangiausią Dievo dovaną — laisvę. Man didelė garbė būti Jūsų tarpe ir aš visuomet būsiu su Jumis.

Didžiausia mūsų laikų kova yra kova už laisvę. Didžiausia mūsų laikų tragedija — žiaurus likimas tų, kurie liko už baisios sienos, kur jiems uždrausta teisė į bet kokią laisvę. Leiskite man pasisakyti, kad mes smerkiame bet kokią despotizmą. Nežiūrint kokių tironai bebūtų: kairieji ar dešinieji, jie visi turi tas pačias charakteristikas.

Daug tautų užimta jėga, tankais ir šautuvais: Lenkija, Vengrija ir Čekoslovakija; bombomis, chemikalais ir priverstinu badavimu: Afganistanas, Vietnamas ir Kampuchea. Tos tautos kenčia tik dėl to, kad nori išlaikyti savo religiją, savo tautiškumą.

Demokratija nėra ideališkiausia valdymosi forma, bet ji nestato sienų sulaikyti savo piliečiams, negąsdina nekaltų slaptos policijos šnipinėjimu. Demokratija turi savo klaidų, bet neužgniaužia žmogaus dvasios.

Mes einame už taiką, už garbingą taiką...Taigi tiems, kurie tiki, kad taika turi būti išlaikyta bet kokia kaina, kad reikia užsimerkus praeiti pro žiaurią teisybę ir tylėti matant persekiojimus, aš sakau — NE! Tai yra perdidelė kaina, kurios mes niekad nesutiksim mokėti.

Atsisakymas padėti tiems, kurie kovoja už laisvę: spaudos laisvę, tikėjimo laisvę, sąžinės laisvę savo krašte, gali baigtis tragiškomis pasekmėmis, nes be laisvės išnyks jaunoji karta ir pati tauta.

Man yra smagu pranešti, kad pradėta iniciatyva sumoderninti Amerikos Balso programą, tam numatoma išleisti ne 2.6 milijonai dolerių kaip iki šiol, bet 1 bilijonas dolerių, kuris skiriamas 6 metų laikotarpiui. 1985

metams paskirta 100 milijonų dol.

Mes taip pat norime pagerinti radijo programas Laisvoji Europa ir Laisvės Radijo, tam, kad galėtumėm pasiekti visus rytų Europoje ir Sovietų Sąjungoje.



Iš Pavergtųjų Tautų Savaitės proklamacijos pasirašymo ceremonijų, Baltuose Rūmuose, 1984 m. liepos mėn. Nuotraukoje matyti proklamacijų pasirašymas Prezidentas Ronald Reagan ir kiti aukšti svečiai: viceprezidentas George Bush, ambasadorius Max Kampelman, kongresmanas Crane ir kiti. —Foto Jonas Urbonas

Ceremonies proclaiming Captive Nations Week at the White House in Washington, D.C., July 1, 1984. President Ronald Reagan signs the proclamation as Vice President George Bush, Ambassador Maz Kampelman, Congressman Crane and others look on.



Dr. A. Butkus sveikina pasižymėjusias šokių vadoves. Iš kairės: G. Gobienė, Ona Razutienė, J. Reginienė, G. Breichmanienė, J. Matulaitienė.

—Nuotrauka V. Bacevičiaus

Dr. A. Butkus congratulates a distinguished group of dance directors at the Lithuanian Folk Dance Festival. From left: G. Gobis, Ona Razutis, J. Reginis, G. Breichman, J. Matulaitis.

ŠVENTĖS PRISIMINIMAS TEBĖRA SU MUMIS

Rūta Kleva Vidžiūnienė

□ LIETUVIŲ TAUTA, kaip ta didžioji motina, ir verkia, ir džiaugiasi savo vaikais. Atrodo, jau ateis pilkėji sūtemosė, jau horizonte tamsu, o štai ir vėl širdis atsigauja pažvelgus į mūsų jaunimą. Tokią nepamirštamą progą turėjom suvažiuavę iš toli ir arti į Clevelando Koliziejų, į Septintąją šokių Šventę.

Kartais yra sakoma, kad didelio įvykio didžiausias malonumas yra jo laukimas. Bent man ši kartą buvo kitaip. Pereitais metais lankiausi ir Čikagos Dainų šventėje—ten tas posakis tiko, bet ne šiais metais. Kai prieš tūkstantinę minią aikštėje mainėsi, šoko, pynėsi mūsų spalvingasis, šventiškai pakilus ir išsipuošęs jaunimas, gerkle užspaudė džiugus jausmas ir pora ašarų nuriedėjo skruostais. Žmogus apsidairei—ir matai, kad ir visų kitų žiūrovų akys drėgnos.

Paskutinį birželio savaitgalį visame lietuviškame Clevelande jautėsi pakili nuotaika. Reta šeima neturėjo svečių ar iš jaunimo, ar iš toliau atvykusių žiūrovų masės. Valandos greit bėgo bandant visur būti ir viską pamatyti, laimei atstumai nebuvo dideli. Jau penktadienį, birželio 29 dieną, Lietuvių puošniuose Namuose buvo atidaryta dail. Aldonos Totoraitienės darbų paroda. Tai buvo daugumoje gamtos vaizdai, kurie taip artimi naturalistinio meno mėgėjams, ieškantiems paveikslė paliktų namų ir atsiminimų.

Šeštadienis, birželio 30 diena, mane nuvedė į jaunųjų menininkų parodą Dievo Motinos parapijos mažojo salėj. Savo įvade štai kaip šis ketvertukas kreipiasi į žiūrovą:

“Sėdėjome visi keturi valgykloje, miesto

viduryje, ir bandėme surasti šiai parodai vardą.

“Minčių daug, todėl ir pavadinimų įvairių sugalvojome—nuo ‘Miesto sapnų’ iki ‘Nukritusios ant žemės karštos dešrelės.’ Po trijų valandų nutarėme pasilikti prie vardo, kuri prieš tris dienas buvome sugalvoję ‘Gatvės garsai.’ Tai miesto jausmas, kvapas, triukšmas, mene išsakytos mintys ir idėjos . . .

“Šia paroda norime pabrėžti atvirumą ne vien miesto aplinkai, bet ir bendrai visam gyvenimui.”



D.M.N.P. lietuvių bažnyčioj šv. Mišios su garbingais svečiais. Iš kairės: min. S. Lozoraitis, McCormick, toliau, miesto mēras G. Voinovich ir kiti.

—Foto V. Bacevičiaus

Holy Mass at Cleveland's D.M.N.P. Lithuanian Church. From left: Minister S. Lozoraitis, McCormick, (farther back) Mayor G. Voinovich, and others.

O tas genialus ketvertukas, tai trys fotografijos menininkai—Daiva Blynaitė, Saulius Petras Kaunas, Albertas A. Sušinskas, ir dail. Tomas Kijauskas (Kiek girdėjau, neseniai čia turėjęs ir skulptūrų parodą). Jauni tai žmonės, ir jų jaunas atvirumas gyvenimui, kaip jie patys sakosi, vykusiai perkeltas į iliuzijų vaizdus. Visi jie baigę mokslus, vieni meno srityje, kiti, kaip Saulius, architektūroje, kurioje irgi be meno ir grožio pajutimo toli nenukeliausi, arba Sušinskas—elektros inžinierius.

Blynaitė žavėjo savo subtilumu, ypač šedevriukais iš apsilankymo Lietuvoje. Puikios Vilniaus universiteto architektūrinės detalės, šešėlių žaismai. Ji vientintelė rodė ir žmogaus veidą, nors irgi kažkaip tarp kitko, tarp metalo plokščių (Laura), arba paslėptą po dideliais akiniais (Virga).

Saulius P. Kaunas—spalvų kontrastų, situetų, griuvėsių meistras. Jo **Turistas** svarbus ne savimi pačiu, bet ką jis mato savo kelionėje, dažniausia praeiti, todėl pagauta tik jo kojos su kelioniniais batais ir už jų sugriuvusios pilies vaizdu.

Albertas A. Sušinskas mėgsta vaizduoti tylą, detalę, šiltą kasdienybės aplinką. Puikios spalvinės nuotraukos.

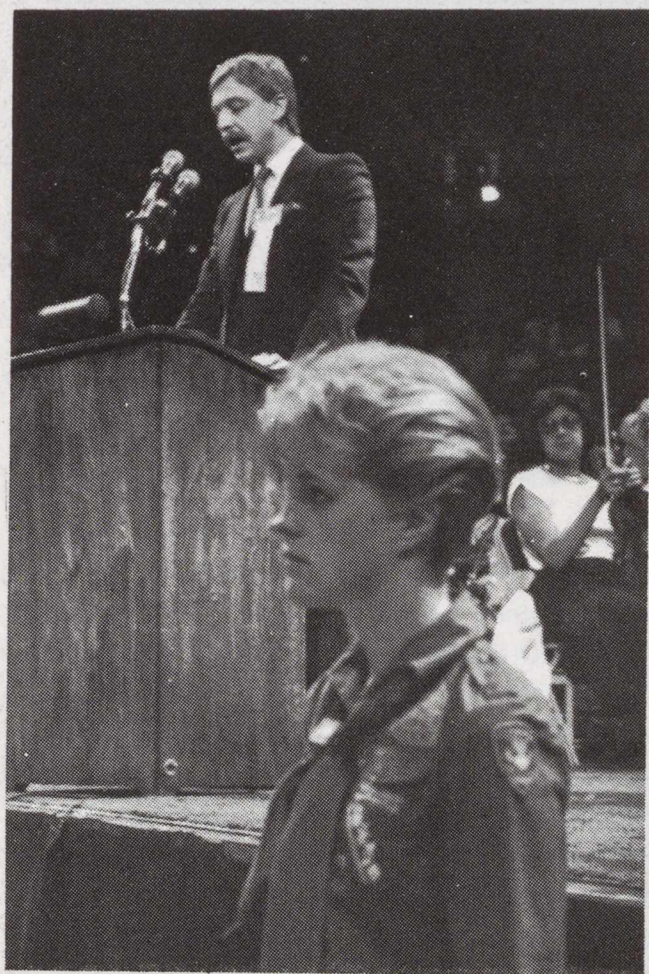
Tomas Kijauskas per mažai parodė, kad galėčiau daryti stiprias išvadas apie jo tapybą, bet jo plataus mąsto bruožas rodo jo polinkį į stipriai ir drąsiai išreiškiamą išpūdį. Judesys kartoja abstrakčiomis masyviomis figūromis, spalvingomis juostomis.

□ TO ŠEŠTADIENIO rytą įvyko ir oficialus šventės atidarymas prie Laisvės paminklo Dievo Motinos parapijoje. Himnus sugiedojo bosui Juliui Kazėnui, kleb. kun. G. Kijauskas iškilmingoje invokacijoje prašė palaimos šios šventės darbuotojams ir dalyviams. LB tarybos pirm. dr. K. Ambrozaitis savo žodyje pabrėžė tokių lietuviškų tradicijų ir kultūros reprezentacijos reikšmę. Vainiką prie paminklo padėjo abiejų kraštų, JAV ir Kanados, valdybų pirmininkai dr. A. Butkus ir A. Pacevičius, Šokių

šventės direktorė Jadvyga Reginienė uždegė aukurą ir Ingrida Bublienė paskelbė šventę atidarytą.

Susipažinimo vakaras, į kurį buvo kviečiami visi, susilaukė apie 3,400 norinčių susipažinti. Skambėjo visų atstovaujamų kraštų kalbos ir jaunimas vėl džiaugėsi mokas lietuviškai, nes be savos kalbos būtų buvę neįmanoma susikalbėti. Kaip mano jauna giminaitė sakė: susipažinau su keleta puikių žmonių, bet syki pasimetęs nebuvo galima prie geriausių norų vėl susirasti.

Tą patį vakarą buvo ir mecenatų bei šokių vadovų pagerbimo vaišės, kurių išlaidas



Šokių šventės žodį taria Kanados L.B. krašto valdybos pirm. Algis Pacevičius. —Foto V. Bacevičiaus

Algis Pacevičius, president of the Governing Committee of the Lithuanian Community of Canada, addresses spectators and participants at the Lithuanian Folk Dance Festival.

padengė viena dosni clevelandiečių šeima, tai Freda ir Aleksas Kunevičiai. O vaišės buvo puikios, gėrimai neriboti.

Sekmadienis buvo ta didžioji diena, kurios laukėme. Ir, turbūt, niekas neapsivylėme, jei pavydas neužtemdė akių čikagiškiams. Šv. mišių dalyviams teko susiskirstyti pagal gyvenvietes, nes jaunimo viešbučiai buvo toli už miesto. Jos buvo laikomos net penkiose vietose: Dievo Motinos šventovėje, auditorijoje, šv. Jurgio šventovėje, Holiday Inn ir Koliziejuje. Čia gavome pamatyti ir išgirsti naująjį vyskupą Baltakį. Žmonių visur buvo sausakimšai.

Pagaliau, pagaliau Koliziejus! O jis toli už miesto, keliai visur taisomi, jau manėm, kad tikrai pavėluosime, bet šiaip taip suspėjom. Visur matei seniai besutiktus draugus, iš viso pasaulio, kai kuriuos po tiek metų buvo sunku ir beatpažinti. Visuose pusėse aidėjo džiaugsmingi šūkiai, bučiniai, sujaudintos kalbos.

□ ŠTAI TRADICINIS vėliavų ir dalyvių paradas—ištiesę kaklus akimis ieškojome



Šventės atidarymas Coliseum. Pranašėja D. Orantaitė.

—Foto V. Bacevičiaus

Announcer D. Orantas at the opening ceremonies of the Lithuanian Folk Dance Festival in the Coliseum.

draugų ir vaikų. Ėjo ir ėjo, jauni ir jauniausi, šokio veteranai, visi nešdami savo krašto vardą, išdidūs ir džiaugsmingi, kad pagaliau išmušė jų valanda. Apie gražias, bet taip bereikalingas "prakalbas" gal nė nekalbėsiu—visvien, turbūt, kitaip nebus. Prez. Reagano sveikinimas buvo įterptas tarp tų kalbų, kad ėmė laiko susigaudyti, kas ten šneka. Širdis atsigavo tik pasigirdus pirmiesiems šokių muzikos garsams—o jie buvo išpūdingi, tai 50 žmonių orkestras ir 200 žmonių choras, pakaitomis vadovaujami muzikų Viskontienės, Kaspučio ir vyriausio dirigento Broniaus Kazėno, kuriam, kaip sužinojau, teko lakstyti tarp Toronto ir kitų vietovių, bandant derinti nevienodai mokinamus choras, ir kuris savo darbą pasigėrėtinai atliko. Tai jaunas muzikas clevelandietis, dabar rašas doktoratinį darbą ir

jau spėjęs savo universitete (Kent) pasirodyti su nuosavu kompoziciniu spektakliu.

Šokių buvo daug, visų neišvardysi, bet buvo neperkrauta ir buvo grynas džiaugsmas sekti besikeičiančias figūras—tai besisukančias ratu, tai subyrančias į linijas, kvadratus, išnirančias tai su pačiais jauniausiais pupuliukais, tai su rimtais, skrybėliuotais veteranais. Publika kėlė ovacijas ir šluostėsi džiaugsmo ašaras. Juk ten, apačioje, grakščiai ir jaunatviškai sukosi mūsų ateitis, į kurių rankas ateina laikas su pasitikėjimu perduoti kovos už tautos ateitį vairą.

Baigiamoji **Malda**, graži ir gaudė, skambėjo tarsi atsisveikinimas, tarsi priesaika nepasimesti šituose taip skirtinguose pasauliuose. Po to vėl jaunatviškas, ritmingas subangavimas—ir skirstėmės pilni jausmų ir išpūdžių. Esu tikra,



Lietuviškų radijo valandų vedėjai ir pranešėjai, sėdi, iš kairės: Staniškienė, M. Lenkauskienė, I. Bublienė, Rūta K. Vidžiūnienė, P. Petrutis, Butkutė (iš Australijos), susitikę šokių šventėje. —Foto V. Bacevičiaus

Directors and announcers of Lithuanian radio programs at the folk dance festival. From left: Staniškis, M. Lenkauskas, I. Bublys, Rūta K. Vidžiūnas, P. Petrutis, Butkus (Australia).



Šokių šventės išvakarėse prie laisvės paminklo įvyko atidarymas. J. Reginienė su palyda uždega aukurą.

—Foto V. Bacevičius

On the eve of the Lithuanian Folk Dance Festival, the official opening ceremonies are conducted at the Liberty Memorial. J. Reginis, accompanied by her entourage, lights the torch.

kad tie jauni žmonės šitokių švenčių niekad neužmirš. Užmirštos bus ilgos darbo valandos, nuovargis, abejonės, o mes, kaip žiūrovai, siunčiame savo susižavėjimą ir padėką vadovams už pareigingą darbo atlikimą, už entuzijazmą, kuriuo užkrėtėte mūsų vaikus, chorų ir orchestro dirigentams, orkestracijos paruošėjams, planuotojams, gairių nustatytajam, spaudos ir puikios šventinio leidinio žurnalistams, o ypač, ypač! p. Reginienei, kuri mačiau valandomis repetuojant su vis naujai atvystančiomis grupėmis, dailinant ir lyginant svečių šokėjų netikslumus, ir, rezultate, sulipinant mums tokį neužmirštamą spektaklį.

Šventė baigta, kaip paprastai, dviem banketais, ir, kaip paprastai, būta ir saldžių ir rūkščių pergyvenimų. Ką gi, esam tik žmonės, o tarp tiek tūkstančių visko pasitaiko. Teneužtemdo tai šventės prisiminimo, bet tebūnie tai pamoka ateičiai.



A. Žiedonienė neša Šv. Mišių aukas, kurias priima vysk. P. Baltakis, OFM, ir prel. L. Tulaba.

—Foto V. Bacevičius

A. Žiedonis presents the Holy Mass offering to Bishop P. Baltakis, OFM, and Msgr. L. Tulaba.

Baltajam vienuoliui 70 metų

Tomas Vytautas Žiūraitis, OP, peržengė 70 m. amžiaus slenkstį. Jis 1958 m. gruodžio 9 d. Salzburge, Austrijoje, sėkmingai apgynė disertaciją „Asmenybės esmė integralinės kultūros perspektyvoje“ gaudamas „magna cum laude“ filosofijos daktaro laipsnį.

Dr. T. V. Žiūraitis gimė 1915 m. kovo 18 d. Grogoriškos vienk., Šimkaičių valsč. Raseinių apskr. Į dominikonų ordiną įstojo 1933 m. Raseiniuose. Novicijatą baigė dominikonų vienuolyne Amiens Prancūzijoje.

Filosofiją studijavo Alberto Didžiojo Dominikonų Akademijoje Walberberg, prie Koelno, Vokietijoje (1934-37) garsaus sociologo prof. Eberhard Welty, O.P. vadovybėje. Bonnos universitete Vokietijoje (1941-1942) pas psichologą prof. dr. religijų istorijos prof. dr. Rothacker, prof. dr. Mensching ir kitus; Filosofijos Teologijos Akademijoje Salzburge Austrijoje (1945-1947). „Ad gradus“ filosofijos studijas baigė (magnum cum laude) licenciatu laipsniu, parašęs darbą „Egzistencializmo tiesa ir nesusipratimas.“

Teologiją studijavo Alberto Didžiojo Dominikonų Wilberberg, Vokietijoje, prancūzų Dominikonų L. Saulchoir Akademijoje Kain, Belgijoje; Paderborn Dvasinėj Akademijoje Bonnos universitete Vokietijoje ir 1943 m. dėl okupacijos negalėdamas iš Lietuvos išvykti užsienin, dešimtąjį teologijos semestrą ir teologijos mokslus (summa cum laude) baigė Vilniaus kunigų seminarijoje. Kunigų iššventintas 1949 m. L. Saurchoir, Kain, Belgijoje.

Tėvo T. Žiūraičio apgintoji disertacija filosofijos daktaro laipsniui gauti užima 232 psl. Ji parašyta vokiškai, Veikalas baigiamas šitokia aptartimi:

„Asmenybė yra kiekvienas žmogus, kuris integralinį kultūros gyvenimą kaip galima sąmoningiau išvelgia, įgyvendina ir pasoviai jame išsikūnija.“

Nuo pat filosofinių ir teologinių studijų pradžios, būsimajam daktarui rūpėjo asmens ir asmenybės klausimai. Ta tema jis yra perskaitęs daugybę veikalų bei straipsnių; ieškojęs, diskutavęs, pats rašęs, kalbėjęs, ir kitų klausęsis, Jis pasiryžo asmenybės klausimą spręsti savu, dar niekur iki šiol nemėgintu būdu.

Savo disertacijoje jis teigia, jog kilniausias asmenybės pašaukimas—kūryba, kuriai priklauso kukliausi ir didingiausi kultūros laimėjimai.



Kun. dr. T. Žiūraitis, O.P.

Rev. Dr. T. Žiūraitis, O.P.

Principai gyvenime

Kūrybos srityje savo gabia ir itin produktinga plunksna dr. T. Žiūraitis jau seniai skina kelia krikščioniškam žodžiui į gyvenimą. Rašyti jis pradėjo 1934 m. Lietuvoje laikraščiams bei žurnalams. Išėjimoje buvo ir tebėra eilės laikraščių, žurnalų ir Lietuvių Enciklopedijos bendradarbiu.

Jis yra parašęs ir išleides eilę knygų: „Eucharistija—kasdieninė mūsų stiprybė“, 1943 m.; „Į kovą garbingą“, 1944 m.; „Lietuva tautinio atgimimo keliais“, 1946 m.; „Nevystančios rožės“, 1944-1949 m. ir disertacijos darbas—„Asmenybės esmė.“

Dr. T. Žiūraitis rašytiniame žodyje, o taip pat jo knygos slypi dinaminė jėga, traukianti skaitytoją susimąstyti. Jo temos—labai įvairios, kaip ir pats gyvenimas, išmąstytos, patrauklios ir gilaus turinio.

Kaip matome, daktaras suprato laiko reikšmę ir neleido jo veltui. Matyt, jam artimos ir suprastos buvo kard. Manning mintys apie laiką: „Aukščiausiasis taip brangina mūsų laiką, kad Jis duoda mums tikrai dieną po dienos, minutę po minutės. Ir niekada Jis neduoda mums kitos valandėlės, pirma neatėmęs buvusiosios.“

Duok, Dieve, jam ir toliau gyventi pagal kilnų pasirinktą būdą—dirbti ir kurti, nes kūryba—tai gyvenimas!

Sulauk, mažiausia, šimtinės gyvenimo metų!

—Pranys Alšėnas

Pataisymas

Rūtos K. Vidžiūnienės straipsnyje „Šventės prisiminimas tebėra su mumis“, prie visu muzikų turėjo būti ir muz. Algirdo Modesto pavardė. Už klaidą labai atsiprašome.

Redakcija

GERA TURĖTI TĖVIŠKĘ

**Aš niekuomet nepavargsiu
kartoti mano Žemės gyvenimą:
kol ji gyva — aš gyvas.
Anonimas**

Šviesa

Ar būtum iš vakaro pagalvojęs, ar staiga bet kuriuo metu imi ir išeini: darbų, reikalų yra pasirinktinai. Sakysim, neseniai mačiau kad vienos pakriaušės kakta žvyruobėje vos laikėsi — ji galėjo nugriūti ir atidaryti naują aukso kasyklą. Mano. Juk kažkur, Kaune, stalčiuje tebeguli sauja pleišėjančio aukso luito — netikėkit, jei sakys, kad žėrutis.

Arba, ikelsiu koją į Šaltinius, taip prie pat krašto — man patinka, kad namiškiai, atrodo, patys nenusisprendžia, kas tas šiupinis yra: visokias medžių, (kadugių nėra) visokių žolių, kelmų, nevalgomų uogų, nerenkamų grybų, pumpotauškių, paparčių — nė šienauti, nė ganyti. Visada drėgna — o, vienas vyras, dėl padورو pasišvaisto su dalgiu — vieno grėblio užtenka subraukti — ir tas kelias šieno kupetas išvelka į lankos pakraštį, pakreikti. Bet, kaip gerai, kad jie tebėra tokie — Šaltiniai, kaip nuo senų seno. Ir jis yra retas, tas, sakysim, miškas, saulė ten visur pralenda, ir yra gražu, kai kur laukymėlėje, atsimuša šešėliai: čia uoga, čia grybas, ir smilga, ir mažiukas beržas, ir pernykštis eglės žabarai — tikras šešėlių buketas.

Paskui pakyli į važiuotųjų kelią, ir taip sau iki Barkelių dirvų ribos, ten gi slesnoji dauba, žeminėlių, saulės ašarų, rūkštynių apgyventa vieta. It tik ten, — teauga labai svarbus vaistas — Trejų devynerių žolė. Dabar apžiūri — dar toli iki rinkimo meto.

Ir vėl atgal, ir kai ižengi į mūsų kelią, tikrai mūsų — žinai, kad grįžti — nes visų išėjimų tikslas yra grįžimas.

Užlipi ant tilto — po juo bėga upė. Apie kokią upę kalbu? Mūsų, mano — argi reikia kokio vardo? Žinoma, tai ta pati, kur teka per miestelį, ir kaip ten ji vinguriuoja! Kartais pagalvoju, o jeigu ji sumanytų atbula nuplaukti atgal — pati neatsisektų. Ji turi ir vardą, net parašytą, bet niekuomet negirdėjau, kad namie kas vadintų ją taip kaip pakrikštyta — juk niekas ir tėvo nevadina namie pavarde.

Taigi žengi per tiltą — o jis medinis, tamsiai rudai nudažytas, niekuomet neleidžiama jam prisigyventi plyšių, ar išsvaidyti prikalimų vinis — geras tiltas. O, kad jis nedidelis — tokio tereikia, o kad medinis, tai nieko — sako, kad ir mūriniai ir geležimis kaustyti tiltai gali būti sunaikinami.

Ant tilto aš vykdau seniai sudėtus pažadus,

už tai, kad man leidžia visada visur eiti: neatsigulsiu paslika, nunarinus galvą žemyn, žiopsoti, kaip vanduo bėga. Ir nesėdėsiu sėdėtinais nuleidus kojas nuo tilto, netabaluosiu jomis — juk ir kas iš to, upė žemai, nepasieksi vandens pėdelėmis, gi žemyngalviui greit gali nusiversti. Upėje tebraidžiosiu tikrai prie pat tilto, ten ir labai grynas permatomas vanduo, ir visas gilumas iki kelių. Tai tenai ir žlugta skalbia — bet ne kasdien, kaip daro laumės. Ir dar — prie pat upės auga keli juodalksniai — dideli, stačiai negali suprasti ar jie gyvena žemėje ar vandenyje — manau, jų kojos — šaknys — tokie juodi išsikeroję kelmai — tai ten jokių būdu negaliu kaišioti rankos, nes po tokiais tamsiais gauruotais kerais laikosi vėžių giminė, o kalba, kad pasitaiko ir vandens žalčių.

Jeigu aš būčiau mano brolis, kokio aš neturiu — aš tikrai nesilaikytų pasižadėjimų, ir seniai būčiau sužinojus, kaip yra iš tikrųjų, bet dabar man užtenka ką pažįstu iš abiejų tilto pusių dienų. Toj pusėj į namų pusę, besikartojančiai, kaip gandrų grįžimas — pavasariais atauga ir žydi neužmaršuolių parapija. Toks jų švelnus, nedrąsus žydrumas, kad prakalbintos ir pagirtos skaisčiai pamėlinuoja.

Ar sakiau, kad po tiltu — per visą jo ilgį — upė praplatėja — vėl staiga susiaurėja lyg sugniaužta, ir vėl atsitauso. Kas nors sakytų kad toj vietoj yra smėlio laikrodis — sakytų, tai byra upės laikas.

Ir kai saulė žvilgteri po tiltu — smėlis atrodo, lyg bėgioja raidės — tik niekuomet nespėji suskaityti žodžio.

O gal ne saulė, o gal čia lempelės? Tai geltonieji lūgnai — tai, tie kur kitur vadina vandens lelijomis — jie taip pat atsiranda upėje, kaip neužmaršuolės ant kranto — tarsi juos nuleidžia, atėjus laikui, ant tų mažų žalių padėklų, ir prie jų, tarsi žalias aksomo kaspinas yra tas kotas —, kartais manau, kad tai pavadžiai, kuriuos valdo maži jūrų žirgeliai, po vandeniu — užtat plaukinėja labai grakščiai. Taip reikia, kad užtekų pašviesti žuvims, kad neiklimptų į dumblą, gal net ir tiems, kažkams, kurie gyvena po juodalksniais. Nes lūgnis yra šviesa — jo žiede yra lempelė, lyg asotėlis, senoviškas alėjaus žibintėlis. Arba lempa — ne ta su dideliu gaubtu — tik lempelė su aukštu stiklu, globojančiu liepsną.

Nė nemoku pasakyti, bet juk esate matę, o nemačiusiam neišaiškinsi. Bet jie čia yra — kelio šviesos, kad visada pasitiktų grįžtančius.

★★

Muzika

Tai iš tos pusės, kur obelis — skamba

Šiuo metu gali rasti koki obuolį — sakyčiau, poniškai — sunkiai išsaugoma, net alyviniai, permatomi, gerai laikosi pakloti ant trobos viršaus, ir labai gerų kriaušių yra išbuve, kaip ką tikrai nuskintų — tačiau skaniausiojo obuolio nėra — jis neišlaikomas, kaip neišnešė Tėvai iš Rojaus savo brangiai apmokėtąjį vaisių. — Iš tos pusės skamba.

Negalvojau tokiais palyginimais būdavo, maža — tikrai tiek, jog negalėjau suprasti, kodėl

saldinių obuolių neišlieka net iki tokio vaisių dosnumo mėnesio, kaip lapkritis. Kai sakau saldinių — tai ne apie tuos, tvirtus, kaip vyrai, saldinius raudonus, kurių neturime, o perkame keletą pūrų iš Jurgučių didelių sodų. Ir laikome juos ar skrynioje tarp spalių, ar užkasame į kapčių šalia bulvių — ne, jeigu sakau, saldinis, tai tik nuo vienos vienintelės pasaulyje obels.

Kartais aš sužvejoju tarp lapų, rugsėjo gale — kaip paparčio žiedo ieškotojas atneša drebėdamas iš džiaugsmo radinį — aš esu laiminga radus menką obuoliuką, nes tikrai mažas ir nevykęs, nesuprantamai virtęs titnagu, tegalėjo atsilaikyti iki tokios jam vėlumos, ir puola į žemę pats išsigandęs.

Tačiau tai teįvyksta begalo retai — gi kiek dažnai esu mačius kituose medžiuose toki užsilikusį, kaip paukštį, kai jau visi išskrenda, ir lapai apgaulingai atidengia jį vieną, nebegalintį niekuo užsidengti — taip atsitinka daugelyje medžių, bet saldinėje obelyje — ne.

Saldinė obelis.

Kaip graudu ir saldu nuo to vardo, ir, kai sakau tyliai, ar pašaukiu pilnu balsu — saldinė obelis — kalbu apie giminę ir draugą — ji buvo pirmoji atrinkta iš visų medžių — grožio pažinimo medis, ji buvo nuolaidi, jos šakos leido — kaip gudrūs dideli šunės leidžia vaikams taisyti juos už ausų — ji nedraudė judinti jos šakas, nusikrėsti vaisių, kiek vėliau jau man pačiai įsikarti į ją. Ji išviso augo, lyg truputį atsišlijusi į šoną, ir storas jos liemuo žemai, man pasiekiamai, dalinosi į dvi gyvas puses — o tenai, tarp jų augo žalios minkštos šamanos, ten buvo gera sėdėti, nuleidus kojas — ji leido.

Ir tai jos vaisių vijausi, ne — variausi prieš save — tuo gražiuoju vasaros metu — nereikėjo jokio sviedenuko, kaip pavasari, vos tikrai derėjo basomis eiti per pievą. Tai kartais pėsčiomis ėjome į miestelį ar atgal. O, prie šios progos tegu bus prisiminta sviedenukai — guminis nereikė nieko naujo, ir jis bėgiojo ir šokinėjo daug greičiau negu vaikai — bet labai idomu buvo varyti minkštą, nuveltą iš karvės plaukų. Taipgi paminėsiu ir savo žygį, jog nekartą mėginau ir pati nusivelti, ir jie neišvengiamai išeidavo kreivi, ir tiek idubė, kad įpylus pieną katė palaktų. Teisingiau, jie buvo tikrai pusės, kaip mėnuliai — nelygūs ir pasišiaušę.

Tai buvo mano viliojimas, ypač grįžtant po miestelio nuovargio —, kai mažos kojos buvo pergreitos lėtai eiti, ir pavargdavo visą laiką bėgti — tai krito sviedenukas į priekio takelį ir aš vijausi, ir kol pasivydavau, jie ateidavo iki tos vietos — Tėvas ir Motina — ir vėl viliojimas tęsėsi iki pat namų.

Tačiau nuo pirmųjų saldinių, nuo Šventos Onos — kaip gražu, kai mamos vardo šventėje — tai saldinį obuoliuką, išsirpusį ir kvepiantį, per visą pievą vijausi. Buvo kitaip negu koksai sviedinys — jis nesirito nei šokinėjo — jis skrido, ir krisdavo ant žemės pavargęs, kol aš atbėgu. Ir taip nejunti, kai esi atėjęs į namus. Gi vos peržengus slenkstį saldinis obuolys baigdavo savo buvimą — jis, kuris buvo minkštas ir saldus, ir gundė visą kelią.

Ištikrųjų, tai buvo mano obels dovana — aš savinausi ją, kaip ir daugelį dalykų, vos tikrai išmokau žodį — mano. Jos žydėjimas nebuvo

toks sklidas, žiedas prie žiedo, kaip kitų sode — ir stačiai buvo keista, kaip atsirasdavo tiek daug obuolių, jeigu tų žiedų tiek nebuvo. Ir mano pirmoji ryto kelionė vedė ten — per kiemą, pro klėtės galą, kur buvo vaikų kamara — pro šulinį, kurį supo apynių sodyba, ir per lieptelį, kurio niekam kitam nereikėjo tiksliai man — kiti visai lengvai galėjo peržergti griovį. Ir du žingsniai aukšty, ir stovi po obelimi. Visada užtekdamo grobio ant žemės po ją — gi visi žino, kad tie, kurie nukrenta patys, yra saldžiausi iš saldžiausių — jų prikrenta ir gana, net jeigu piemu buvo pirmas atpuolęs, mano godumo didysis varžovas.

Kartais apimdavo baisus pasipiktinimas — jeigu didžiausias obuolys — toks atrodė, jeigu gelsviausias — toks buvo, negulėjo po savo medžio šakomis ant žemės, o talkšojo griovyje, kuris sruveno pakalniui, o bėgo toks negeras vanduo iš karvių buveinės, iš arklydžių — ir likdav o saldinis neišgelbstimas, uždraustas ir žuves.

Kartais tokį labai išsirusį atranda kas nereikia: taip įvyko, kad užlipau ant vieno, ir tenai buvo jau išitaisiusi vapsva, — ji igylė man į kojos padą — buvo mano ašarų ir namiškių aikčiojimų, buvo kalbų visas dvi dienas — ir aš buvau labai lepinama ir jaučiausi be galo svarbi.

Ne, šiaip ar taip, ir aš supratau, kad obelis yra per daug didelė ir turtinga, kad būtų tiksliai mano — kiekvieno mielas žygis buvo ateiti po pusryčių ar einant pokaičio — pasirinkti kiek tik nori. Ji buvo sena, baisiai sena, aš nežinau, bet tada neabejojau, kai kiti kalbėjo, jog ji turi šimtą metų — aš tik tikėjau ir mylėjau ją — ir nė vieno metų nebuvo, kad ji būtų buvusi tuščia. Štai kodėl, kas tik bebuvo darže prie jos pasėta — bulvės ar kanapės — obels sijono pločiu, ir kartais daugiau, juk vėjas taipgi prikiša nagus ir numeta toliau — pasėliai buvo labai dailiai išmindžioti, ištrypti. Ypač tai regėjai kanapėse. Tokie takai lyg miške, man labai patiko slapstytis, tik nežinau nuo ko — jei nebuvo nieko kito, o aš savęs negalėjau gaudyti. Ir neatsimenu, kad šunės būtų sekę mane ten, gal jie bijojo, kad ims galva skaudėti, kaip man atrodė buvo man, toks stiprus kvapas. Ir man buvo neaišku, kodėl kai vienas kanapės vadino kaip reikiant — plaskaniais. Tačiau tiek buvo klausimų, jog daugelį praleidau nesiteiravus — ir kaip nyku, kad nelaiku atsimeinu juos — nebėra ko paklausti, tik tėviškėje tegalėjo būti atsakyti vienoj vietoj.

Ir buvo tokių ypatingų obuolių! Žinoma, kiekvienas yra ypatingas — gelsvi, kartais vos vos rausvi, ir beveik perregimi, ir taip kvepėjo! Ir tie, kurie buvo labiau rausvi, turėjo per šonus nubrėžtas sruogeles, lyg buvo kas užrašyta. Vėliau galvojau — tai pasveikinimas gavėjui, tai saulė mokinas rašyt. Taip, visi buvo nuostabūs, tačiau buvo dar ypatingesnių: kartais vos aki metus, ar po ilgų stebėjimų, užmatai pačioje viršūnėje — o ji man buvo aukšta be palyginimo — taigi, toje aukštumoje, atsirėmęs į šakelę guli obuolys — didelis saldus — iš žemai žiūrėdamas turi laižytis. — Bet gali kiek nori purtyti pasiekiamą šaką, ji visai nėra giminė anai viršūnei — ir galėjai visą dieną pražiūrėti atsivertęs į aukštį — nuo to obuolys nekrito.

O, aš anksti žinojau, kad tereikia bėgti ir

susirasti Bočeli. Gal kas ir kitas iš suaugusių, gal bet kuris būtų man padėjęs, tačiau tai priklausė tiksliai jam ir man. Užteko jam pasakyti, kas dedasi obelyje ir mano širdyje — ir jis įkilo į žygį. Jis ištraukia iš pastogės — prie arklidės — apynvartį, jų ten guli begalės, ir ne tiksliai apvyniams vyniotis, tokiais vartė iš markos ištrauktus, iškreiktus džiūti linus — bet vistiek juos vadina apynvarčiais.

Ir žinojau, kad išsitrauks patį ilgiausį, aukščiausią viršūnei — galiu būti rami, pasieks — telikó pasiimti jo ranką ir keliauti ir parodyti, kuris yra mano obuolys. Bočelis žiūrėjo pagal mano iškeltą pirštą — ir tvirtino, jog tik taip gali atsekti — ir jis iškeldavo kartį, ir ji artėjo į obuolį, kuris nieko nežinojo, tik gelsvavo ir juokėsi ir rodė pirštu į mane, kaip aš į jį. Kartis artėjo — kartais paliesdavo kokį lapą — ir nužiūrėtas obuolys krisdavo man.

Man! Viskas yra man! Aš nežinojau, kad Vaižganto knyga pasakoja apie Aleksiuką ir obuolio skynimą — aš negalvojau, kad čia mūsų plačioje žemelėje tūkstančiai didelių rankų nukrečia vaisių, kad kristų į mažas rankas. Ir todėl turėjau galvoti — ar neužtenka, kad viskas sužinoma paskui, kad pamažu esi numažintas sulygintas su visais — gi tada buvo mano obelis, mano Bočelis — ir aš valgiau savo obuolį.

Ne, aš nebuvo taip beviltiškai blogas sutvėrimas — aš parinkau ir mamai ir močiutei, ir pats Bočelis paimdavo vieną. Tačiau tai kiti, kurie prie šios progos nukrito — o ne anas, vienintelis — tik man.

Buvo ižilių atvejų, kad aš mėginau apsieiti be jokios pagalbos — tai atsitikdavo, kai namiškiai buvo prie darbų, man pavykdavo išsitraukti kartį, ir ją nuvilkdavau prie obels — ir ne tiksliai prie saldinės, net į sodą prie alyvinės, ir prie kriaušės — aš atitempdavau rąstą — toks jis man buvo, ir ištengiau atremti į medį — ir paskui, karties valia buvo kristi kur nori — ir ant žemės krito kartais ir žali, kartais ir šakelė — ir niekuomet norimasis.

Nevyko man nė kitas darbas, net ir paūgėjus, net tiksliai vasaromis tebūnant namie, tai taipgi priklausė saldinei obeliai, juk į ją, į jos vieną pusę buvo įtaisyta skambalas, pašaukti dirbančius laukuose. Tai nė bandos kankalas, nė varpas — tai seno plūgo plokščia geležis, viename krašte perversa ir pakabinta už dviejų vielų — vėjas gana lengvai galėjo ją judinti, tačiau ji tylėjo. Reikėjo kitko.

Obels skreite, ten, kur ji dalinosi į dvi — lyg tyčia jam padaryta vieta — gulėjo medinis plaktukas. Močiutė, ar mama, retai kada vyrai, ir beveik niekuomet samdiniai, skambindavo plaktuku į plūgą, kviesdami prie stalo. Tas šaukimas buvo melodija, buvo muzika, ją girdėjo, juk sodyba ant kalvos — girdėjo lankoje ar dirvose, kad ir atokiau. Ir tiksliai tokia viena muzika buvo iš mūsų kiemo — kaimynai turėjo kitokią — aš ir dabar nesuprantu tos galios, kuri kilo iš geležies ir medžio. Ir aš neišmokau. Juk pakeldavo mane mažą ir iduodavo plaktuką, juk siūlydavausi pavaduoti mano brangiąsias moteris, kai pasiekiau pati — ir niekuomet neišgavau ko reikėjo — iš po mano rankų krito netvarkos balsai.

Aš įtariau, kad skambėjimas kilo iš pačios saldinės obelies, o ji buvo sena ir išmintinga,

ji nenorėjo, kad man išaugtų puikybės ragai, kad ir aš galiu būti tokia pat, kaip ir mano vyresnieji.

Bet ji man vistiek buvo gera, ir pasitikėjo — juk buvo taip, kad ji pasakė man, jog turiu prašyti Bočelį už ją, kad paliktų beržą. Beržą? Kas čia užminė beržą? Tačiau buvo taip, kad jis atsirado ten — tiksliai vėjas ir težino kaip — berželis, mažas ir bejėgis, jis atsisėdo tarytum tarp išskleistų rankų, šalia medinio plaktuko. Iš pradžių niekas net nepastebėjo, tiksliai obelis, ir aš labai džiaugiausi, bet vaikas pradėjo augti ir labai našiai, jau negalėjai jo nematyti. Tai tada norėjo ji išrauti, kaipgi jis čia pritapo, lyg gegužiukas — kalbėjo namiškiai — ir tada obelis labai susigriaužė, ir aš verkiau, kad ji paliktų — juk jis yra labai dailus ir niekam nekliudė.

Bet kogi aš verkiau? Juk nereikėjo taip labai maldauti nei kovoti — niekas ir nesipriešino, jiems tik truputį ėmė juokas, gal būt, kad aš taip rimtai aiškinu, kad dabar obelis turi su kuo pakalbėti, pažaisti, globoti, kaip augintinį — juk aplinkui nebuvo jai giminės, ji ne sode augo, juk nesupo jos vaikai, jauni obelaičiai, nė priskiepyti, nė laukiniai —

Bet ko aš verkiau — gal tiksliai dabar ištikrųjų paklausiau — kodėl? Ir tas klausimas nebeturi reikšmės — juk negali būti tokių stebuklų, kad visuotiname sumaišyme, kai pragaro traktorius suardė sodybų ribas, sugriovė trobesius — ir sulaužė žmones — juk negalima išverkti, nė išdrįsti melstis negali, kad kada nors grįžus, praeinant būtų leista pažvelgti į tėviškės buvimo vietą, kad išgirstum seną plūgą ir plaktuką susilydant į giminės sušaukimą, ir matytum, kaip svyruoja beržas, aukštas ir tvirtas, dabar perėmęs savo globon obelį. Ir, kad rastum nukritusį nors menkiausią vaisių iš obels.

Iš vaikystės saldinės obels.

★★

Antrasis lizdas

Nelė Mazalaitė-Gabienė

Kiekvienas medis turi pareigas — manau, tie, kurie yra prie namų — nė vieno nėra bedarbio, ir nė vieno samdinio — jie nepalieka sodybos, kai baigiasi metai, ir nepereina į kitą kiemą. (Ne, aš nepasakysiu iš karto apie tą lizdą).

Tikrai, nėra nė vieno bedarbio — težinojau tiksliai vieną tinginį tėviškėje — tasai dabar pasakoja apie tai. Ir kaip susakyti visų medžių darbus? Ar jie nėjo sargybą prie visokių durų? Ar neatstojo aukštieji klevai užduralėje ir jovaras ir kiti klevai, kieme, prie klėtės — perkūnsargius? Ir pirm visko — ar jie nebuvo gražūs? Ar neadė jie kas pavasari drobes, visokio žalumo, ir ar nekarpė iš jų sau apdarus — ir net mažiausias klevo vaikas išaugęs iš sėklos, pirmų metų nebuvo nuogas. Ar nežydėjo klevai, ar nekrito jų vaisiai kaip maži lėktuvėliai, o paskui lapai, kaip nežinomo paukščio plunksnos, kaip patalai — kaip parudavę meilės seni laiškai. Kaip pelikanai, jie maitinosi patys savimi, savo plunksnas pasitiesdavo sau guoliui. Taip matau dabar savo tėviškės medžius.

Bet kiti turėjo ypatingus uždavinius.

Sakysim, inkilų laikymas — visą laiką, nepavargstamai, net ir žiemą, kai norėjosi užmigti jam, medžiui ir kai ištikrųjų net nebuvo didelio reikalo būti atsargiam — jeigu ir nukristų medinis paukščių namelis — juk nebuvo mažųjų, ir niekas neužsimuštų — jie vistiek saugojo inkilus, net per savo sapnus.

Kad mūsų medžiai nešė daugybę inkilų, nėra ko ir kartoti — juk Bočelis rūpinosi tuo, jis, kuris mokėjo padirbti viską, nuo langinės iki grėblio dantų — jis dirbo pats inkilus, ir kai juos įkeldavo aukštai, kasgi stovėjo žemai? Ir klausti nereikia — aš. Ir visiems buvo taip paprasta ir aišku, kad paukščiai turi turėti kur būti ir giedoti, kaip gi jie gyvens be trobos, kaip ir žmonės — jeigu tikrai jie nori, jeigu malonėja čia gyventi.

Ir sakykit, ar žydėtų obelys, ar skleistų žiedus kriaušės ir vyšnios, jeigu nebūtų paukščių, jeigu tie vaismedžiai neturėtų savo šakose dar vieno vaisiaus — inkilo? Ir mėnulis būtų kaip vaiduoklis, ir saulė pabustų nenoromis — gal praeitų per žemę akis užsidengus ar žiovaudama — jeigu neregėtų sode ir kieme, ir žardienoje, ir aplinkui visą sodybą — inkilų. Tikrai baidyklės, nedoros dvasios neapkenčia giedojimo — tikrai.

Bet kaip yra, kad tikrai dabar teišgirstu tikrąjį giedojimą iš anų inkilų? Ar tiek ilgai ėjo jų aidas iki pat šių dienų — ir neužgeso, nei nuskendo jūrėse mariose — pakelėse? Tikrai dabar. Nes anuomet viskas buvo suldyta į vieną — ir saulė, ir žydėjimai ir paukščiai — neskirstei jų, tikrai gyvenai, nieko daugiau, tikrai gyvenai. Ir viskas buvo tau dovana, ir dėkojimas, kad gyveni — nuostabus mažasis žmogau, didysis egoiste — sakau sau.

Ir tas lizdas!

Ir tas aukštas klevas, kuris laikė ant savęs gandrą — ir anas antrasis medis — buvo tikrai labai aukšti, kad visi regėtų. Dabar galvoju ar jie buvo begalviai? Ar jų viršūnės taip išaugo bukos buvo, tyčia gi nukirstos? Kam ir kalbėti apie gandro medį — visi žino, kaip yra skaičiuojamas laikas, kada gandrai turi grįžti — koks puikus žodis — jie grįžo, ne šiaip sau atskrido. Ir kaip iškeltos aukštyn sodybos žmonių galvos, kad gandrai skrieja aplinkui savo namus, įtaisytus tekinyje, rate, didžiajam žmogaus išgalvojime yra mažas susirūpinimas — ar tikrai nusės, kur pridera, ir nusiraminimas, kad jau apsigyveno, kaip tikri namiškiai. Dabar viskas klosis kaip dera, pavasariui, žemei, gyvenimui.

O tas antrasis, apie kurį vis neprabyliu — augo medis žardienoje, prie pat karklių, ir galėjai jį užmatyti iš kiemo ar užduralio, nuo vartų — net pienuo galėjo regėti varydamas bandą kelaliu. Medį ir lizdą.

Lizde gyvena vėjas.

Manau, vėjas turėjo didelę šeimą — kiek kartų girdėjau vyrus — keista, niekuomet neatsimenu, kad moterys sakytų, tikrai vyrai—. — Vėjas iš pietų. — Arba, — Pučia nuo jūros. — Arba, dar iš kitur.

Ir kaipgi jie viską žinojo? Labai paprastai — tereikėjo tikrai pažvelgti į vėlungą — taip vadinasi žemaitiškai ta rodyklė medžio viršūnėje, bet man ji atrodė lizdas, pilnas vėjų vaikų, kaip gandrų. Ne, gandrai neturėjo tiek — vieną ar du, bet vistiek, kiekvienas vėjas

turėjo labai ilgas kojas — sparnų negalėjau imatyti — tačiau žinojau, kad dideli — tai argi nepanašūs, ar negali tarti — kaip gandrai?

Ir kaip vėlungos sukosi į kuri šoną, žinojau, aš žinojau, jog yra kitaip, negu kalbėjo vyrai?

— pučia iš šiaurės, sakysim — tai ne pučia iš tenai, kur vėlungas rodo, o grįžta vėjiene, ar vėjas, ar vėjukai — grįžta į savo lizdą.

Kai jie visi buvo namie, kai miegojo, buvo labai tylunė agurkas nejudino ūsų — nė katės plaukai šiaušėsi. Bet kai jie lankstė, kai uogavo Užtvaruose, ar vaikėsi koki žvėrį — ar buvo išlėkę gerti vandens į Akmeną ar Palangą — lingavosi oras aplinkui mano ausis ir plaukus — o, taip, neužmirškime manęs — ir krito obuoliai laiku ir nelaiku — ir biro lapai, ir žiemą krito snaigės, ir žemės ir dulkės buvo atplėšiamos ir numestos į orą — ir maži gėlių taurelių lapai dužo. Ir kiti medžiai, kurie nešiojo inkilus — turėjo stipriai prilaikyti juos, kad neišpūstų iš šakų.

Tačiau tie medžiai, kurie pavasariais dirba prie sulos, girdėjau kartą pasakojosi — jog pūčiant vėjui, greičiau užgyja jų žaizdos. Tik nenugirdau, koki vieną vėją jie gyrė.

Matote, kaip gera turėti tėviškę, ir kiemą, ir žardieną ir žardienoje medžius, ir aukščiausiam leisti gyventi vėjui — visada žinai, kur jis laksto, ir nė jis, nė jo vaikai nepadarys nieko pikto, nes leidai jiems ištaisyti lizdą — ne, tai pats esi jiems parengęs.

Tikrai svetur, kur žodis tėviškė atrodo juokingas — kur — taip kartais mums atrodo, nėra nieko kito, tikrai netvarka — ir vėjas čia vaikata ir benamis — jis rauna pasigiriančias iškabas ir reikalingus stogus — ir neatlaikančius ugnies kaminus — ir mažus namelius — jis yra vėjas be taisyklių ir tradicijų.

Tačiau, kas dedasi dabar tenai, tėviškėse, kai viską užvaldė vaiduokliai? Jie bijo ir neapkenčia giedojimo — jie sunaikino inkilus ir lizdus išdraskė.

ANTANO SALIO “RAŠTAI”

Praeitų metų data Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija Romoje išleido II-rą antą Profesorius A. Salio kalbos mokslo “Raštų” dalį. Tai didelės apimties veikalas (700 pusl.) kurio pagrindinė tema—tikriniai lietuvių vardai.

Neseniai pas vieną knygų platintoją teko matyti gražiai iglaustus į lentyną penkis A. Salio “Raštų” egzempliorius; tai irgi didelio formato veikalai, dar didesnės mūsų tautai mokslinės vertės. Pirmoji knyga pavadinta “Bendrinė kalba” (tos pačios L.K.M. Akademijos leidyklos). Tą dieną, kai pas rūpestingą platintoją lankiausi, buvo nupirktas vienas I tomo egzempliorius (kaina 30 dol.). O knyga išleista 1979 m., reiškia, prieš 4-rius metus. Per ketvertą metų Los Angeles lietuviai tik vieną A. Salio knygą nupirko?

Tiesa, šios mokslinės L.K.M. Akademijos leidybos knygas prenumeruoja nariai ir Akademijos rėmėjai. Bet juk prof. A. Salio moksliniai raštai yra neapsakomos vertės lietuvių kalbą norintiems gerai išmokti, arba jos neužmiršti.

Šio pobūdžio knygų leidimas yra nepaprastai brangus; žinoma, ir jų vertė didelė. Laimė, kad remia Lietuvių Fondas; bet sunkiausia našta—profesoriaus našlei, Sofijai Salienei, dukrai ir šių raštų redaktoriui, prof. dr. Petrui Jonikui.

Po I-mo tomo išleidimo Sofija Salienė gavo laiškų iš okupuotos Lietuvos, kuriuose su džiaugsmu dėkojama už taip vertingų Lietuvai knygų išleidimą.

Antrąjį tomą jau galima dabar įsigyti, o III-čias spausdinamas.

A. Salio “Raštai”, gaunama pas knygų platintojus ir pas Mrs. S. Salys, 400—64th Ave., Apt. 906W, St. Petersburg Beach, FL 33706.—A.R.



Nelė Mazlaitė-Gabienė premijos įteikimo vakare už knygą “Gintariniai vartai” duoda autografus (Chicagoje)

Fiction writer Nelė Mazlaitė-Gabienė signing autographs in Chicago, after she was presented the Lithuanian Writers' Association Award for her short story book “The Amber Gates.”



NE ŽEMĖS HORIZONTAI

PRANAS PUSDEŠRIS

Skiriu

manų horizontų

Saulutei

Autorius

Prologo ir dviejų veiksmų lyrinė drama

1.

★

Veikia:

KARALIUS Kazimieras
KARALIENĖ Elzbieta
KAZIMIERAS—karalaitis
VLADISLOVAS—karalaitis
ŽYGIMANTAS—karalaitis
BERNARDAS—vienuolis
ONA—patarnaujanti rūmų dama
VIDMANTAS—patarnaujantis riteris
I ELGETA
II ELGETA
PRAEIVĖ
GIROS PARDAVĖJAS

Pirmame ir antrame veiksmuose autorius sąmoningai nusikalto istorinei tiesai, karalaičius (Kazimierą, Vladislavą ir Žygimantą) dėl sceninio efekto "pasendinęs" 10-15 metų.

PROLOGAS

Vilnius 1519 m. Scenos gilumoje mūrinio namo siena su bizantiška vartų anga. Dešinėje apskrita kolona (ar dvi) ir laiptų pradžia. Kairėje geležinė tvorelė ant mūrinio pagrindo, suolas, sodelio kampas su medžio lapija. Vidurdienis.

PASTABA: Prologe veikėjai 30-čia metų senesni, kaip I ir II veiksmė.

I ELGETA: *(Renkasi vietą atsisėsti)* Na ir dienele. Užkaitino kaip vidurvasary. Prie katedros visa aikštė kaip ugnyje. O čia gaivus pavėsis. *(Sėdasi prie kolonos ant laiptų)*.

GIROS PARDAVĖJAS: *(Stumia vežimėlį su tarškančiomis bonkomis)* Šalta gira. Gaivi gira. Atsigaivinimas karštyje.

I ELGETA: *(Jieško savo skuduruose pinigų)* Gira—geras dalykas . . . Ot, ir pravažiavo . . . nespėjau . . . Niekad nespėjau. Pravažiuoja pro šalį dienos, mėnesiai ir metai, o mano elgetos krepšys vis tuščias . . . Pravažiavo . . . Ir nereikia. Gira ponų gomuriui. *(Pamates Praeivę)* Pasigailėkite vargšo neregio . . . Pasigailėkite . . .

PRAEIVĖ: *(Imeta į elgetos indelį pinigą)* Pasimelsk už mane į karalaitį Kazimierą. *(Nueina)*.

I ELGETA: Tegul Dievas tamstai atlygina. Ir karalaitis . . . *(Apžiūri pinigą)* Karaliaus veidas jau apdiles . . . Pasimelsk į karalaitį Kazimierą . . . Jis savo veidą ne į pinigą išpaudė, bet į gyvas žmonių širdis.

II ELGETA: *(Einant pameta virvagalį)* Jau tu čia.

I ELGETA: Pametei kažką.

II ELGETA: *(Nustebęs žiūri į virvagalį, į I Elgetą)* Geras veidmainys iš tavęs ir melagis. Net ir aš tikėjau, kad tu aklas. Juk tu matai, šetone.

I ELGETA: Buvau aklas. Nuo gimimo . . . Viena moteris patarė man pasimelsti prie karalaičio Kazimiero karsto. Meldžiausi daug kartų. Prašiau gražinti regėjimą . . . Ir štai, pradedu matyti. Kasdien vis geriau.

II ELGETA: Ligi šiol Dievas stebuklus darydavo, o dabar, girdžiu, kad ir kara-

liaus vaikai tuo amatu užsiima.

I ELGETA: Nesijuok. Iš jų tik vienas Kazimieras šventas. Paprašyk jo, gal ir tau nereikės rementų.

II ELGETA: Pasakos.

I ELGETA: O aš pradedu tikėti, kad jis man akių šviesą gražina.

PRAEIVĖ: *(Grižta)*

II ELGETA: Pasigailėkite gyvo žmogaus su pūvančia koja.

PRAEIVĖ: *(Imeta ir jam pinigėlį)* Pasimelsk už mane į karalaitį Kazimierą. *(Nueina)*

II ELGETA: Pasimelsiu, Pa . . . Ir vėl karalaitis . . . Argi jau žmonės į Dievą nustojo tikėti? Kaip aš galiu į jį melstis, juk aš gyvą jį pažinojau. Kai į Vilnių atvažiuodavo . . . Ne kartą sušelpė.

I ELGETA: Gerų darbų iš žmogaus nė mirtis negali atimti. Karalaitis liko gailėstingų ir būdamas Danguje . . . Mane jau iš ten sušelpė.

II ELGETA: Nutilk. Kažkoks didikas ateina . . . Nugri karalaitis Žygimantas.

I ELGETA: Jo siela tuštesnė negu mano terba.

II ELGETA: Man ne siela, tik jo kišenės rūpi.

2.

(Iš dešinės ateina Žygimantas, iš kairės—Ona. Viduryje scenos susitinka.)

ONA: O Dieve, kunigaikštis . . .

ŽYGIMANTAS: Laba diena, kilnioji ponija. Kažkur esu jus matęs.

ONA: Taip . . . Kažkur . . .

ŽYGIMANTAS: Aš Vilniuje tik retas svečias . . . Kurgi jus būsiu sutikęs? *(Būčiuoja ranką)*

II ELGETA: Pasigailėkite gyvo žmogaus su koja.

I ELGETA: Pasigailėkite vargšo neregio.

ŽYGIMANTAS: Na žinoma, elgetos. Vilniuje visur elgetos.

ONA: Kažkada išmaldos ir tu prašinėjai . . . meilės . . . Krokuvoje.

ŽYGIMANTAS: *(Paėmęs už rankų žiūri į Oną)* Ona...Ona. Prisiminiau net vardą.

ONA: Labai dėkoju, kunigaikšti.

ŽYGIMANTAS: *(Nervuodamasis kreipiasi į I Elgetą)*. Ar nori, duosiu tris plaukus iš karaliaus barzdos?

I ELGETA: Tamsta be barzdos, kilmingas pone.

ŽYGIMANTAS: *(Onai)* Matai? O neregį vaizduoja. Žulikai . . .

ONA: Tu ne nerregys, o savo vaiko nesi matęs . . . Net nepaklausi, koku vardu jį pakrikštijau.

ŽYGIMANTAS: O, taip...Seni laikai...Turbūt jau vyrų užaugo?

LIETUVIŲ DIENOS, 1984, RUGSĖJIS

ONA: Jo vardas Žygimantas.

ŽYGMANTAS: Gražus vardas... Na, bet ir dienos šiltumas...

ONA: Turiu su tavimi pasikalbėti. Prisėskim čia. (*Rodo suoliuką*). Žygimantai, prašau.

ŽYGMANTAS: Tiesa, pavėsis... Bet aš skubu

ONA: Skubi pabėgti.

ŽYGMANTAS: Elgetos... Žmonės... Kur nors. Kada nors...

ONA: Dabar žmonės... O aš tavo vaiko motina, ar ne žmogus? Ar ne žmogus tavo vaikas?

ŽYGMANTAS: Tyliau. Žmonės girdi... Kur nors...

3

VIDMANTAS: (*Riteris su šarvais. Nori praeiti, bet pamatęs Žygimantą, sustoja*) Sveikas, karalaiti.

II ELGETA: Pasigailėkite...

ŽYGMANTAS: Sveikas, Vidmantai. Ir tu Vilniuje? Turbūt nuo Dauguvos grįžti? Sustok papasakoti, kaip ten rusus supylėte.

VIDMANTAS: Lenkiuosi ponai Onai. (*Nusilenkia*). Malonu susitikti. Prie Dauguvos... Mūšio laimėjimas, tai ne mūsų nuopelnas, karalaiti Žygimantai, bet jūsų brolio.

ŽYGMANTAS: Mano brolio prie Dauguvos nebuvo.

VIDMANTAS: Buvo, jūsų šviesybe. Buvo jūsų brolis Kazimieras.

I ELGETA: 30 metų kai jis miręs... Gerai atsimenu.

ŽYGMANTAS: Fantazuoji. Ligi šiol tik jėzuitai jo stebuklais tikėjo.

VIDMANTAS: Jis buvo su mumis prie Dauguvos ir parodė, kur mums persikelti per upę.

II ELGETA: Pasakos.

ŽYGMANTAS: (*Nori nueiti*). Įdomu, įdomu...

ONA: Papasakokite, Vidmantai. Ypač, kad ir kunigaikštis dar negirdėjęs.

VIDMANTAS: Buvo ankstyvas rytas. Tik aušo. Virš upės tirštas rūkas. Visi pamatėme karalaitį Kazimierą ant balto arklio. Jis pamojo mums vieną kartą... antrą... trečią. Kareiviai — ant žirgų, ir mes, jį sekdami, lengvai persikėlėme per upę. O Dauguva tai ne Vilnelė.

ŽYGMANTAS: Buvo kas nors kitas.

VIDMANTAS: Kunigaikšti, juk aš jus visus šešis karaliaus sūnus gerai pažįstu. Kartu užaugom. Ten tikrai buvo Kazimieras.

ONA: Dar vienas stebuklas.

ŽYGMANTAS: Juk jis gerai net joti nemo-kėjo... Tiesa, rusų ir provoslavijos jis niekad nemylėjo...

VIDMANTAS: Tikėkite manimi, karalaiti. Ten tikrai buvo Kazimieras. Tikrai buvo

stebuklas, kurį matė keli šimtai kareivių.

I ELGETA: Šventas karalaitis.

VIDMANTAS: Rusai mūsų iš tos pusės nesitikėjo. Sakau, Dauguva tai ne Vilnelė. Persikėlė lengvai su jais susidorojome... Už tai šįvakar pilyje atšvėsime pergale. Kviečiu visus atvykti. Visą Vilniaus miestą. Atšvėsime pergale ir stebuklą.

II ELGETA: Ar ir mus kvieti, riteri?

VIDMANTAS: Kviečiu ir jus, nes Kazimieras ir elgetoje matė savo brolių.

ONA: Džiaugiuosi, kad jis ne lenkams, bet lietuviams padėjo.

ŽYGMANTAS: Nesistebiu. Karaliaus šeimoje iš visų mūsų jis buvo didžiausias lietuvis. Na, ir tėvas... Vilnius Kazimierui buvo kažkas. Juk išsiprašė, kad čia būtų palaidotas. Bet kad pasirodytų...

I ELGETA: Šviesieji ponai, leiskite ir man išterpti. Ir aš, pasimeldęs į karalaitį Kazimierą, atgavau regėjimą. O nuo gimimo buvau aklas.

ŽYGMANTAS: Tik to betrukko. Kitas stebuklas. Ubagą pagydė.

ONA: Bet ar ji Vilniuje nevadino nuskriaustųjų ir vargšų karalaičiu?

VIDMANTAS: Daugelis žmonių Lietuvoje Kazimierą laiko šventu.

ŽYGMANTAS: Negirdėjau apie tokį šventąjį Lenkijoje.

II ELGETA: Jis lietuvis ir buvo. Esu lietuviškai su juo kalbėjęs.

ŽYGMANTAS: Elgetų kalba.

VIDMANTAS: Krokuvoje elgetos lenkiškai kalba... Atleisk, kunigaikšti. Kazimieras buvo lietuvis ir pas lietuvius sugrįžo ne tik katedroje palaidotu kūnu, bet ir savo dvasia.

4.

ŽYGMANTAS: Į vaiduoklius netikiu. (*Praeinančiam vienuoliui*) Ei, tėve Bernardai. Ar girdėjai, kad Kazimieras iš katedros rūsių pabėgęs ant balto arklio jodinėja ir stebuklus daro?

BERNARDAS: Lenkiuosi šviesiajam karalaičiui.

ŽYGMANTAS: Klausiu, ar girdėjai?

VIDMANTAS: Nesijuok, kunigaikšti, iš šventų dalykų.

BERNARDAS: Girdėjau, jūsų šviesybė. Daugelis žmonių Vilniuje tik apie tai kalba.

ŽYGMANTAS: Ką kalba?

BERNARDAS: Kalba, kad karalaitis Kazimieras daug ligonių pagydęs, kurie tik į jį kreipėsi. Matėte, kiek dėkingumo dovėnėlių prie jo karsto. Kalba, kad prie Dauguvos...

ŽYGMANTAS: Girdėjau apie tai... Bet ar tu, tėve Bernardai, tiki, kad miręs Kazimieras pasirodo? Kad stebuklus daro?

BERNARDAS: Dievo visagalybėje nieko nėra negalimo. O karalaitis Kazimieras ir Že-

mėje gyvendamas buvo šventas jaunika-tis

ŽYGMANTAS: Kam šventas, o kam keistas.

BERNARDAS: Jis buvo šventas... Atsimenu, kartą karaliaus rūmuose...

ŽYGMANTAS: Gerai, kad prisimeni... Malonu buvo kalbėti, bet manęs darbai laukia. Juos neatliks stebuklingasis Kazimieras. Su Dievu. (*Ona keliiasi kartu eiti*) Pasilik. Prašau pasilikti. Tėvas Bernardas įdomiai moka papasakoti. (*Skubiai išeina*)

5.

VIDMANTAS: Netiki Žygimantas. Ir aš pats netikėčiau, jei savo akimis prie Dauguvos nebūčiau matęs.

ONA: Žygimantas turbūt ir Dievą netiki. Kazimierui ir gyvam esant broliai jį pašiep-davo.

BERNARDAS: Už tai jam Dangaus karalystė.

I ELGETA: Amen.

VIDMANTAS: Nepatiko Žygimantui, kai pa-sakiau, kad Kazimieras už jį didesnis lietu-vis.

BERNARDAS: Teisybę pasakei. Karaliaus šeimoje nėra nė lašo lenkiško kraujo.

ONA: Tik toje šeimoje ne visi nori būti lietu-viais.

VIDMANTAS: Karalienė kalta. Visą dvarą suka į vokiečių pusę.

ONA: Ne tik motina. Ir lenkai tempia ant savo kurpalio.

II ELGETA: Ką čia dailinti. Karaliaus dvare sulindę visi lenkai.

BERNARDAS: Tik ne karalius Kazimieras. Juk jo prosenolis didysis Lietuvos kuni-gaikštis Algirdas.

VIDMANTAS: Narsus buvo vyras, nors ir pagonis.

BERNARDAS: Algirdo sūnus Jogaila juk ka-raliaus tėvas ir karalaičio Kazimiero se-nelis.

ONA: Bet iš motinos pusės... Juk karalienė Elzbieta tikra vokiečių-vengrė.

BERNARDAS: Taip, bet ji šventa moteriškė. O sūnūs...

VIDMANTAS: Iš jų tik Kazimieras savo gys-lose pajuto tėvo lietuvišką kraują.

I ELGETA: Garbingieji ponai, noriu pasakyti, kad dabar visos tautos taip susimaišiusios, kad ir aš nesu tikras, ar aš lietuvis, ar len-kas.

BERNARDAS: Dėl karalaičio Kazimiero ne-tenka abejoti. Jis buvo lietuvis, tik lietu-vis... Su, amžinatilsį, tėvu Dluogošu dažnai karaliaus dvare lankydavomės. Jis prieš mane buvo karaliaus vaikų moky-tojas. Turėjau progų juos visus pažinti, o ypač karalaitį Kazimierą.

GIROS PARDAVĖJAS: (*Pravažiuoja*) Šalta gira. Gaivi gira...

ONA: (*Bernardui*) Papasakokite mums dau-giau apie šventą karalaitį.

VIDMANTAS: Sėskite čia. Didesnis pavėsis.

ONA: Papasakokit.

II ELGETA: Tikiuosi, leisite ir mums pasiklaudyti.

(Visi išsidėsto, pasiruošia klausymui. Iš toliau girdisi miesto triukšmas. Vienuoliui pasakojant sustoja vienas kitas iš praeinančių. Sugrįžta giros pardavėjas, praeivė ir įsijungia į klausančių būrį.)

BERNARDAS: Esu permenkas kalbėti apie didį žmogų, kurį Dievas pamilo; apie šventą jaunikaitį, kuris Mergele Mariją mylėjo daugiau kaip savo tikrą motiną; apie karalaitį, kuris šiai žemei buvo skirtas pavyzdžiu—kad ir turte, kad ir karaliaus rūmuose ir didikų pagundose žmogus gali tikėti Dievą ir tarp svetimų likti ištiki mu savo tėvynei . . . Nelengvas jam buvo gyvenimas, bet jis žinojo, kam žmogus gyvena ant Žemės.

Prisimenu du atsitikimus, kurie ypatingai giliai įsirėžė mano atmintyje.

Tai buvo Krokuvoje . . .

(Scenoje iš lengvo temsta. Trumpas triukšmingos muzikos įtarpas.)

U Ž D A N G A

I V E I K S M A S

Krokuva 1471 m. Karaliaus pilis. Scenos gilumoje didžiulė anga (langas ir durys), už jos šviesus, pavasariškas medžių žalumas. Prieky kairėje erdvaus kambario siena, tamsiai raudona draperija. Šeimos kambario baldai. Viduryje masyvus stalas.

1.

ŽYGMANTAS: Ką gi, broliai, man tenka judviem tik laimingos kelionės palinkėti. Aukštinės karalių karūnos, kaip mergės, laukia jūsų šilkų buduaruose . . . O man ir Krokuvoje gerai.

VLADISLOVAS: Aš tai suprantu—esu karaliū gimęs. Gyvenimo miškuose kardu sau kelią prasiskinsiu. Tik tavęs, Kazimierai, negaliu suprasti—koks bus iš tavęs karalius, nes ligi šiol, Dluogošo vienuoliškan skvernan išikibęs, pats nuo gyvenimo slėpeisi.

ŽYGMANTAS: Bet už tai vengres galės lo-tyniškai užkalbinti.

KAZIMIERAS: Ne, nuo gyvenimo nesislėpiau. Gyvenime gyvenimo jį ieškojau, kurio nesaisto amžiaus metai ir neriboja Žemės horizontai. Jo tebejieškau.

VLADISLOVAS: Saulė perplėšia naktį ir atidengia horizontus. Jie visi pasiekiami.

Karaliaus vainikas—žmogaus gyvenimo garbės zenitas.

ŽYGMANTAS: Jei jūsų nematyčiau, sakyčiau, kad domininkonas kalbasi su jėzuitu. Filosofija ir šimtamyliai siekiai. Aš jūsų horizontų nemainyčiau į žemės džiaugsmo valandą. Tikro džiaugsmo—pasiekiamo ir apkabinamo.

KAZIMIERAS: Virš džiaugsmo ir garbės iškyla man prasmė. Ovidijus yra pasakęs: “Quid quid agis, prudenter agas et respice finem.” O kas yra visų darbų gale? —Prasmė, kurią ir patys neįsivaikydami surasime dienų gale švento Petro knygoje.

VLADISLOVAS: Į Vengriją, ne pas šv. Petrą iškeliauj. Ir tūkstančiai karių. Į dangų žiūrėdamas pas šv. Petrą juos nuvesi, arba į pagoniškas dausas.

KAZIMIERAS: Kelionė Vengrijon ne mano noras ir sumanymas. Klausau tėvų, kuriems būti paklusniui isakė Dievas. O motina, juk žinote . . . Jai Vengrija—jaunystės ir tėviškos sentimentas, senelio imperatoriaus Zigmanto ir tėvo Albrechto kapai. Bet ne dėl jų aš Vengrijon vykstu. Prie sienų jos ten turkai žvangina kardais ir ugnimi grąšina Europai ir visam krikščioniškam pasauliui. O vengrai—narsi tauta.

ŽYGMANTAS: Juodakės moterys . . .

KAZIMIERAS: O jeigu Dievas mane šaukia? Gal lemta man išgelbėti Jo karalystę Žemėje ir popiežių. Tai mano žygio tikslas ir prasmė.

VLADISLOVAS: Ta nugalėtojo garbe turėsi su manimi dalintis. Juk kaimynai būsim. Jei laimė tavo lydės iš Čekijos ir aš padėsiu parklupdyti nekrikštus turkus.

ŽYGMANTAS: Ar jau su turkais karą baigė? Jei taip, tai laikas ir mane turkų sultonui paskirti. Jie, kiek žinau, žmonių šimtais gali turėti ir po mirties jų Danguje gražuolės moterys jiems pilsto vyną į taures.

VLADISLOVAS: Bet jei norėsi į jų Dangu patekti, turėsi žūti mūšyje su kardu rankoje.

2.

VIDMANTAS: *(Ieina šarvuotas)* Totorių 1000 atvyko. Karaliui norėjau pranešti. Matau, jo čia nėra.

VLADISLOVAS: Ar jie gerai ginkluoti? Ar drausmingi? Juk jie lydės mane į Čekiją, nors man apsauga nereikalinga. Pats moku apsiginti.

KAZIMIERAS: Lydės jie mane į Vengriją.

VIDMANTAS: Ir 10,000 lenkų su lietuviais.

ŽYGMANTAS: Tiek daug . . . Broliai, tai jūs žygiuosit kaip Vytautas su Jogaila prieš kryžiuočius. Linkiu jums pergalių džiaugsmu apsvaigti ir turkams Žalgirį suruošti.

VIDMANTAS: Prie ko čia turkai, karalaiti? Korviną turim nugalėti, kuris be teisių atsisėdo į Vengrijos sostą.

ŽYGMANTAS: Ryt dienos karaliai yra tol-

iau pramatę . . . Bet gal tai karališka paslaptis?

VLADISLOVAS: Įdomu man totorius pamatyti. Palydėk mane, Vidmantai. *(Abu išeina)*

3.

ŽYGMANTAS: *(Kazimierui)* O tau nerūpi pamatyti vyrus, kurie tavo lydės?

KAZIMIERAS: Einu į pilies koplyčią savo palydovo aplankyti. *(Išeina)*

4.

(Ieina karalius ir karalienė)

KARALIENĖ: Rodos, kelionei viskas paruošta . . . Pavargau. *(Sėdasi)* O dabar reikia pasiuntinius į Vengriją išsiųsti, kad jie arkivyskupui Viteziui praneštų Kazimierą žygiuojant ir Korvinui paskelbtų karą.

KARALIUS: Nesuprantu, kodėl lietuviai šitą žygį taip silpnai remia. Atvyko tik keletas šimtų.

KARALIENĖ: Ar tik šiandien pamatei lietuvių egoizmą? Jiems tik savi dalykai rūpi. Unijoje visą laiką spurda, kaip žuvis tinkle.

ŽYGMANTAS: Mama, ar pamiršai, kad ir tėtė lietuvis?

KARALIUS: *(Karalienei)* Teisingai pasakei—kaip žuvis tinkle. Ir žuvis upėje nori laisva plaukyti, o tinklas niekad nebus laisvės draugas.

KARALIENĖ: Unija nevaržo laisvės. Valdžia, garbe, net ir herbais pasidalinta. Lietuviams vis negana.

ŽYGMANTAS: Laisvės gana tik jos nepa-ragavusiam.

KARALIUS: Brangioji karaliene. Lietuvį lenkas niekuomet neskaitys lygiu. Jei lygus jis, klasta ir pinklėmis pažemins jį, savo vergu pavers . . . Gėdą dažnai išgyvenu—karalius nesupranta rašto . . . O kas kaltas dėl to?—Tėvo Jogailos dvare lenkų didikai papirko mokytojus, kad jie mane nei skaityti, nei rašyti neišmokytų, nes beraštis esą lengviau bus jiems palenkti, lengviau sulenkinti. O to jie Lietuvai visą laiką siekia.

ŽYGMANTAS: Bet, tėve, tu esi Lenkijos ir Lietuvos karalius.

KARALIUS: Lenkas nesu. Esu lietuvis . . . O kad Lietuvos esu didysis kunigaikštis, ne lenkams ačiū už tai turiu sakyti.

KARALIENĖ: Neteisink lietuvių—ir jie klas-tingi. Juk Vilniuje, kada lenkai po baliaus miegojo, slapta nusivedė į katedrą tavo Lietuvos didžiųjų kunigaikščių vainikavę. Ir tik tavo garbei suskambe viso miesto varpai lenkus pažadino. Lietuva bandė klasta atsiskirti nuo Lenkijos karūnos.

(Bus daugiau)

“Petras Karuža” —

memorialinė knyga

“Petras Karuža,” išleido brolis—Kazys Karuža 1984 m. Redagavo rašytojai—poetas Bernardas Brazdžionis ir Antanas Vaičiulaitis. Kietais viršeliais, 400 pusl., tiražas—1000. Kaina \$15. Spaudos darbus atliko “Draugas.” Gaunama “Draugo” spaustuvė, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629; pas leidėją, K. Karužą, 3675 Monon St., Los Angeles, CA 90027, ir pas knygu platintojus.

Paprastai memorialinės knygos išleidžiamos šeimos ar draugų netrukus po autoriaus mirties. Poetas Petras Karuža gi mirė Lietuvoje jau prieš 51 metus. Ar tiek ilgai jo niekas neprisiminė ir nepagerbė? Ypač kai ok, Lietuvoje tebėra gyva jo žmona, išeivijoje—brolis ir abipus Atlanto—dar daugelis likusių jo draugų, kolegų bei šio buvusio gabaus poeto gerbėjų. Nevisiškai taip.

Poetas Petras Karuža niekad nebuvo užmirštas. Miręs tik 27 m. amžiaus (plaučių uždegimu), palikęs labai pozityvios mūsų tautai veiklos pėdsakų ir nemažą pluoštą lyrikos bei publicistinių straipsnių jis negalėjo ir neturėjo būti užmirštas. Ir nebuvo jo kūryba nei darbai palaidoti drauge su ligos pakirstu kūnu. Po jo mirties dar tais metais Sakalo spaustuvė Kaune, jo draugų rūpesčiu, išleido jo poezijos rinkinį “Giesmės apie daiktus ir žmones,” kuris turėjo nemažą atgarsį ir pasisekimą.

Poetas Petras Karuža turėjo kiek už save jaunesnį brolį—Kazį Karužą, su kuriuo gražiai sugyveno ir visada juo rūpinosi, skatino mokytis, siektis gyvenime aukščiau. Po



Petras Karuža

daugelio metų Kazys Karuža, visą laiką nešiojęs savyje didelę meilę ir pagarbą per anksti mirusiam broliui, apsisprendė pastatyti Poetui Petriui lyg ir dvasinį paminklą, kuris gali būti dar gražesniu ir patveresniu, negu Vilkaviškio kapinėse gražus pastatytas paminklas, Karužų šeimos mirusiems išskirti (kur Poeto palaikai iš Kauno kapinių irgi buvo perkelti).

“Aš jau anksčiau rūpinaus surinkti jo visus raštus, spausdintus periodinėje spaudoje. Įdėjau daug darbo, kol sumedžiojau iš įvairių archyvų medžiagą. Dalį tos medžiagos pateikiu šiame leidinyje.” —Taip rašo knygos pradžioje Kazys Karuža. —“Liūdno sukakties proga (50 m.) išleidžiu jo raštus”—6p. Spaudos darbai užsitęsė dar metus.

Memorialinė knyga, kaip tokia, yra patraukli. Už Poeto nuotraukos ir jo biografi-

jos (parašyta Mato Jurkyno) randame gražiai perspausdintas jo “Giesmes apie daiktus ir žmones,” Paskui—niekur dar nespausdintų jo eilėraščių. straipsnių pluoštas, keli P. Kapsainio (Petro Karužos slapyvardis) eilėraščiai jo rankraščiu, net jo žodžiams gaidos—muz. V. Jakubėno, 1943 m., “Žemė kryžių ir smūtkelių.”

Yra ir paties Petro Karužos parašyta autobiografija, taip pat, aštuoni jo beletristiniai vaizdeliai ir daugelis publicistinių straipsnių bei literatūrinių recenzijų. Šioje memorialinėje knygoje sudėti ir anuomet parašyti nekrologai bei draugų, kolegų ir bendradarbių—bendraminčių atsiminimai apie anksti Amžinybėn išėjusį Poetą. Daug jo gyvenimo bei artimųjų nuotraukų, parūpintų leidėjo—Kazio Karužos. Iš viso matyti, kad knyga ilgai bei rūpestingai ruošta.

Knygos esmė, žinoma, pats poetas Petras Karuža—P. Kapsainis, kuris, atrodo, buvęs nuostabiai kūrybingu, gabiu, veržliu bei darbščiu žmogumi. Iš jo trumpo gyvenimo aprašymų matyti, kaip anksti jis brendo turiningam ir idealistiniam gyvenimui. Gimes varguolių išeivių šeimoje (Škotijoje), religinių bei darbščių tėvų pavyzdžiu, anksti išmoko neleisti veltui laiko, mokytis ir stengtis būti naudingi kitiems varguoliams, jaunimui, po karo atbūdančiai ir prisikeliančiai savo tautai. Sunkiomis sąlygomis mokslinasi, daug skaitė, daug dirbo, organizuodamas kaimuose pavasarininkus ir visur prisidedamas prie ateitininkų ir apskritai studentų veiklos. Lyg nujausdamas, kad neilgai jam teks gyventi, rašė ne vien lyriką, išliedamas joje savo neramią, kažko besiilginčią sielą, bet ir globojo tėvus ir broli, veikė visuomenę, rašė publicistiką, dirbo “Ryto” redakcijoje, recenzavo naujas knygas; vėliau gavo darbo filmų recenzavimo srity. Suvalkijos provincija ir Kaunas buvo pilni Petro Karužos veiklos, pozityvių darbų, laikraščiai—pilni jo straipsnių bei poezijos. Tačiau esmėje Petras Karuža buvo poetas, tada—avangardistas, palikęs reikšmingų lyrikos kūrinių ir šiems laikams.

“Ateina vėtros iš rytų, iš vakarų,
Kaip juodas veliomas uždengia dangų.
Ir amžiai nusidriekia per erdves,
Kaip nusidriekia eterinės bangos.

Ir eina gyvenimas klaikus tarp mirusių,
Kaip amžinybė didelis ir ilgas.
Kol mirties angelas, užkliūdamas sparnu,
Paženklina tave, kaip dalgis smilgą.”

Iš eil. “Memento mori”—53 p.

Prie įvairių atsiminimų, straipsnių, nekrologų ir šiaip vaizdelių yra gana svarbi bei patraukli (pabaigoje) knygos dalis—Kazio Karužos atsiminimai: apie tėvus, tėviškę ir broli.

Iš šių Atsiminimų ryškėja, kad ir antrasis Karuža turėjo “žodžio dovaną,” sugebėjo rašyti—paprastai ir vaizdžiai, apibūdindamas charakterius, “paspalvindamas” įvykius... Tiesa, yra pasikartojimų, lyg ir stokoja planingumo, bet šie Atsiminimai labai mielai skaitomi; ir jie daug prideda šiai Petro Karužos memorialinei knygai svorio, įvairumo.

(Nukelta i 14 psl.)



Lietuviai Respublikonai dalyvavę Respublikonų Tautinių grupių suvažiavime Washingtons 1984 m. gegužės 18-20 d.d. Iš kairės: L. Mažeikienė, J. Talandis, dr. Valis, dr. J. Genys, Talandienė, ir Šauliai. Stovi, A. Milūnas.

—Foto Jonas Urbonas

Lithuanian Republicans participating in the National Republican Heritage Group convention, May 18-20, in Washington, D.C. From left: L. Mažeika, J. Talandis, Dr. Valis, dr. J. Genys, Mrs. Talandis and Mr. and Mrs. Šaulys. Standing, A. Milūnas.

Petras Karuža

(Atkelta iš 13 psl.)

pilnumo. Nes čia atsiveria visa mirusio Poeto aplinka, jo šeima ir giminės, daugelis artimų draugų, kolegu, jo bendradarbių, bei kaimynų. Yra nuotraukose ir daugelis jo mokslo draugų, jo veiklos dalyvių, bendraminčių. Visa tai labiau išryškina Petro Karužos neilgos žemiškos kelionės prasmę, jo auklėjamąją galią aniems mūsų tautos laikams, o gal ir ilgai išliekančiai ateičiai.

Kas dabar beturi 1933 m. Kaune išleistą Petro Karužos poezijos rinkinį "Giesmės apie daiktus ir žmones?" O su šia memorialine, su atsiminimų bei biografine knyga, turime ir ano gabaus, daug žadėjusio, tik per anksti užgesusio poeto lyrikos dovanas, jo eilėraščius.

Knyga labai patrauklios išvaizdos ir plataus diapozono. Tur būt, tūkstančiai lietuvių, ypač suvalkiečių, ras šioje knygoje ką nors ir apie save ar apie jų artimuosius; bebekalbant jau apie tai, kad kiekvieno poeto kūryba, dar gyvo ar jau mirusio, yra lietuvių kultūros dalimi, lietuviškojo žodžio gražiu ir tvirtu paminklu; ir kiekvieno kilnaus kultūrininko, koku buvo Petras Karuža, paminėjimas, jo darbų iškėlimas, yra, tartum, ir mūsų šių dienų dalimi.

Jau vien knygą pavarčius žymu, kad ji suredaguota tokių mūsų rašytos bei kultūros milžinų, kaip Antanas Vaičiulaitis ir poetas Bernardas Brazdžionis. Atrinkta vertinga medžiaga, planingai ir gražiai išdėstyta; knygą perskaičius, lengvai iškyla amžinos atminties poeto Petro Karužos gyvenimo ir jo kūrybos visumos vaizdas.

"Draugo" spaustuvės darbas atliktas gražiai. Lituanistas Juozas Masilionis, peržiūrėjęs kalbą bei taisęs korektūras, matyti, darbą atlikęs atidžiai ir sąžiningai.

Aišku, Kazys Karuža ir jo šeima šiuo gražu leidiniu yra labiausiai, nuoširdžiausiai pagerbė mylimą brolių Petrą ir pasitarnavę lietuvių kultūrai.

—Alė Rūta

L.D. KOMPIUTERIO FONDUI

Gautos aukos iš:

Po 500 dol.—

Leonardas Baltušis

Po 200 dol.—

Rūta ir Petras Sakai, G. ir M. Gliudžiai

Po 100 dol.—

Domas Vailokaitis, Vytautas Bacevičius, Albinas Markevičius, Stasys Damulis, August Underhill, Miltonas Starkus, Teodora Draseikaite-Urnežienė, J. Mulokienė.

Po 50 dol.—

Vladas Šimoliūnas.

Po 30 dol.—

Dr. B. Apshaga, (Charlestown, R.I.)

Po 25 dol.—

Feliksas Masaitis, Mrs. E. Barkus (Omaha, Nebraska), Vladas Pažiūra, Elzbieta Kardelienė (Montreal, Canada), Vincas Klova.

Po 20 dol.—

Anatolijus Milunas (Chicago), Zenonas Milunas, Vladas Gilys, Algirdas Gustaitis, Dalila ir Balys Mackialos (Florida).

Po 10 dol.—

Atspausdinta nepaprasta knyga, aiškinanti Lietuvos žemėlapi

1. Atspausdinta nepaprasta knyga TIKROJI LIETUVA, aiškinanti Lietuvos žemėlapi. Knygos parengimas truko daug metų. Knyga yra didelio formato—11x8.5 inčų arba 28x22 centimetrų, kietais viršeliais, puikiam popieriuje, yra 79-ių senų Lietuvos ir Pabaltijo žemėlapių atspaudai ir dar 172 iliustracijos. Kaina \$20, ir \$2 persiuntimas.

2. Lietuvos žemėlapis. Mastelis 1:1.000.000. Šio žemėlapio aiškinimai knygoje TIKROJI LIETUVA. Parengė Algirdas Gustaitis. \$12.

3. 1595 metų Lietuvos žemėlapis, su aiškinimais. \$6.

4. 1749 metų Lietuvos žemėlapis, su aiškinimais. \$7.

5. 14-ka Lietuvos miestų herbų. Kiekvienas ant atskiro lapo. \$3.

Aiškinimai lietuvių kalba. Spausdinta juoda-balta. Išleido žinomos lietuvių organizacijos.

Užsakymus amerikiečių doleriais siųsti leidinių platintojui: S. Bernatavičius, 1513 So. 48th Court, Cicero, IL 60650, U.S.A.

Aukos (tėsinys)

Mykolas Strupes, Juozas Bričkus, Pusvaškis, S. (Canada).

Visiems aukotojams esame labai dėkingi.

L.D. ir L.A.V. leidėjai

METINIS

Lietuvių Dienų

žurnalo rengiamas

PIKNIKAS

įvyksta š.m.

rugsėjo 23 dieną

sekmadienį, 12:30 v.p.p.

Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje

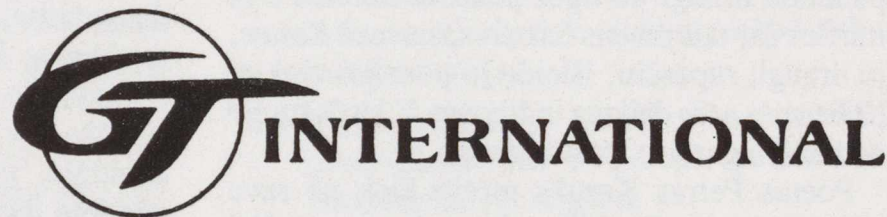
Iš anksto planuokite šiame piknike dalyvauti. Savo dalyvavimu paremsite lietuviškos spaudos leidimą.

Bus patarnaujama karšti valgiai ir šalti gėrimai.

LAIMĖS TRAUKIME GALĖSITE laimėti g.p. 500 dol. ir daug kitų dovanų.

Visi esate nuoširdžiai kviečiami dalyvauti. Nebus įėjimo bilietų.

Pietų kaina tik \$6.00



SOL. ALGIO GRIGO vadovaujama kelionių agentūra G. T. INTERNATIONAL, INC. praneša, kad spalio 4 dieną, 1984 prasideda įdomi 16 dienų išvyka į Europą. Maršrute: New York'as, Helsinkis, Leningradas, VILNIUS, Maskva, Helsinkis, New York'as.

11 DIENŲ LIETUVOJE (spalio 6 iki 16)

Labai ribotas vietų skaičius! Tolimesnėm informacijom prašom kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC. 6240 So. Kedzie Ave., Suite #3
arba P. O. Box 29163, Chicago, Ill. 60629

TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702

PILNA KAINA IŠ:	NEW YORK	\$1,540.00
	CHICAGO	\$1,720.00
	TORONTO	\$1,690.00

(Miegant dviem kambarijose), įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius, maistą, operos, teatro, arba baletu bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų!

Šiai kelionei vadovaus ir pats lydės sol. ALGIS GRIGAS

Skrendame erdviais FINNAIR lėktuvais.



Simple elegance...by Finnish design

ENGLISH SECTION

The Love and Life of Weaving: A Focus on Kazys Bartašius

by Ruta Skirius

□ EVERY NATION, community, and tribe at some point in history had to have a number of skilled weavers to produce the clothes required for their people to protect them from exposure to nature's fickle weather. Today, skilled weavers number fewer and fewer with the advances made in textile technology in our industrial age. Anthropologists, art curators, and culture enthusiasts have expressed the fear that the "species" may be growing extinct and we will only have privately-owned or museum specimens to ponder over the significance of the unique patterns, colors, motifs as well as the skills, techniques, tools, and means used to pass on the tradition.

Some governments, at national or local levels, recognizing the ultimate potential loss to their cultural heritage, have taken measures to encourage and support artisans to continue their traditional work which is now considered a highly skilled, beautiful, and valid art form.

Is our government doing enough for our folk artists? I surely doubt it for several reasons. First, I suspect that the U.S. government would only recognize American Indians as the indigenous artisans of this country. Second, the U.S. is not lauded for its support of any kind of artists in general; why would folk art draw more interest or support more than fine art? Third, if the U.S. supported one ethnic group, it would then set a precedent for supporting all ethnic groups in the "melting pot" society of the world. Therefore, it is probably safe to presume that folk artists in the U.S., including Lithuanian folk artists, are on their own: if they become successful it is strictly by their own capabilities and merits.

From a cursory survey of well known and practicing Lithuanian weavers in North America, I would estimate that there may be 10-15 full-time weavers, all pensioners. Several mentioned the existence of younger, potentially talented weavers who work in a job or career and can only weave in their spare time.

Perhaps when these youths become "pensioners," they, too, might be able to carry on this Lithuanian tradition. At the end of this article we mention the names and cities of fulltime weavers that were brought to our attention and wish to give them recognition and credit for carrying on this beautiful and meaningful tradition.



Photo of K. Bartašius taken in Lithuania in 1925.
K. Bartašius 1925 metais Lietuvoje.

□ THE APRIL—JUNE 1984 issue of **Folklife Center News**, a quarterly publication of the U.S. Library of Congress in Washington, D.C., focused, for its feature story, on the life work of Kazys Bartašius. Our article will merely extract what we perceive were the key points or concepts made by the Lithuanian reporter for the **News**, Elena Bradūnas. Perhaps it will provide a glimpse of the devotion and determination it takes to be a Lithuanian folk artist in this society.

Weavers tend to be recognized by any or all of three primary attributes associated with weavers as recounted to me in my limited number of interviews for this article: (1) his or her areas of specialization, (2) the intricacy or detailing in his or her work, and/or (3) the undefined number of years devoted to this work which establishes him or her as either a "professional" or still a "novice" in the field.

Kazys Bartašius is most renowned for vivid, bold, colorful and intricately-patterned bookmarkers, probably because they are his best sellers in reputable markets. However, this notoriety developed from his adaptation of

traditional applications of Lithuanian weavings like the (approximately) 8 foot long sashes (juostai) which are worn around waists of persons in traditional Lithuanian costumes. By using similar patterns, but varying the widths and lengths, Bartašius also produces the wider table runners seen on dining room tables, coffee tables, mantels, end tables, and wall hangings (of which this editor is the proud possessor of one). He also weaves the traditional, narrow, ribbon-like bow ties for men and an adapted version of them for more modern appearances which are wider and longer and can be worn like a regular tie.

Bartašius' less well known application of his weaving—or design—talent lies in his ornate decorations of citations, awards, and prizes for organizations wishing to honor leaders for services rendered, winners of literary contests, excellent performances of performers of song and dance festivals, volunteers as Saturday school teachers, choirmasters, and many others deserving a recognition they will remember and cherish. Says Bartašius:

"A certificate is better than flowers—they wilt; better than a vase—it may break . . . but a certificate, once framed and hung on a wall, brings so much joy to the recipient, and it is something they can leave their children so they know of the parents' accomplishments."

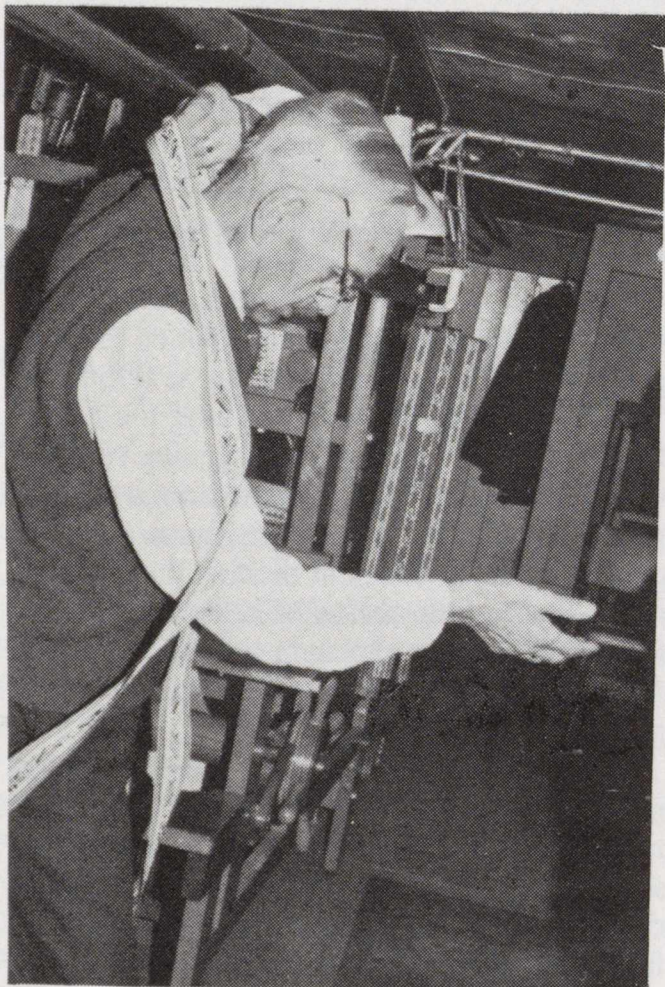
□ Bartašius feels his work provides what the people want—both Lithuanian and American. He states straightforwardly that "other weavers make the textiles needed for costumes, and not too many of them ever bother making these (his type—Ed.) decorative pieces. And yet our public wants these, too . . ." He unabashedly adds that his most valued recognition has come from orders for **more and more** bookmarkers . . . particularly from the Library of Congress gift shop, which makes a point of identifying the artist. But he refutes the "personal identification" as being the reason for his sense of pleasure about getting recognition. He explains that "what brings me the greatest joy . . . is not that **my name** (Ed. emphasis) is mentioned, but the fact that through my work the little nation of Lithuania and her folk art get some exposure among the broad American public. That makes me feel just great."

The **Folklife Center News** reporter Bradūnas interprets his statement to mean that "the recognition is not perceived so much on a personal level, but rather as a **validation of the culture** (Ed. emphasis) of which the person feels himself a member. If the validation can help younger people sense its worth, the art form has a better chance of surviving into the next generation."

A provocative question posed to you readers

is why would one want to track down and purchase "runners" or "sashes" or "bookmarkers" (available free at any bookstore) at premium cost and of questionable utility? One answer might be that Lithuanians who are active in community folk song and dance groups require sashes for their Lithuanian costumes. But aren't cheaper ones or "original" ones available from Lithuania itself? Bradūnas explains that the Soviet government has placed restrictions on the quantity of "ethnic" items to be produced for export abroad . . . and the cost, should one have to purchase items oneself in Lithuania, is higher than for similar items produced here. (And rumor has it that the quality and creativity of Western-produced ethnic folk art surpasses that of folk art produced in Soviet-controlled Lithuania.)

□ ANOTHER REASON advanced by Lithuanian folklorists is that there is a strong desire to express one's ethnicity. One way is by punctuating one's "temporary" home with nostalgic or symbolic icons of the homeland, thereby sharing the instant rapport of common experiences, and of future hopes and dreams. Bartašius notes this phenomenon by the fact that many Lithuanians come to him to fulfill "special" requests, particularly for weddings. While on rare occasion there may be the observance of a totally traditional wedding—through the bride and/or bridesmaids wearing Lithuanian costumes, its impracticality usually requires some modified but still ethnic representation of the traditional Lithuanian theme. Bradūnas explains that wool and linen fabrics are often simply too hot to wear in countries with warmer climates than Lithuania. Bartašius in such cases willingly offers some symbolic and recurrent garment item as substitutions, like ties or sashes flowing from the flower bouquets. He provides choices in colors and



Kazys Bartašius in his basement workshop.
Kazys Bartašius savo dirbtuvėje namų rūsyje.

—Foto Jono Dovydeno



K. Bartašius explains about weaving.

K. Bartašius aiškina audimo pagrindus.

designs and makes the items according to specifications. The net effect is an aura of Lithuania's culture.

Wedding, or any celebration's, guests often want to give something symbolic as well . . . for posterity. This is when Bartašius' handicrafts really come into demand. As he puts it:

"After the wedding (or other celebration—Ed.), the couple will set up their own home. The parents are concerned that the new home would have a Lithuanian shine—that everywhere there would be a spirit of ethnic consciousness . . . so that one could walk into a room and see it right away . . . You look around—here are the crosses, other knick-knacks—and you know they're Lithuanian."

□ Beyond the significance of offering gifts symbolic of a mutual heritage, we can summarize the two factors which contribute to Bartašius' importance and success: (1) Lithuania's exports not achieving "comparable worth" to the emigres' products, and (2) the originality and scarcity of hand-crafted art. Bartašius himself, points out:

"It's all hand work, only hand work. No machinery, no motor, no electricity—a beggar's factory, but still a factory . . ."

And a factory worker Bartašius must often feel like, for except in the cases when the customer wants the recipient of a gift to know it was specially-ordered and designed, most of his handicrafts are purchased without regard to the maker.

The Library of Congress' American Folklife Center's gift shop, however, does specifically identify its artisans with a small card attached to each individual piece of work. In the sample we received, it says:

"Handwoven bookmarks created by Mr. Kazys Bartašius in his home workshop in Chicago. Mr. Bartašius, in his 80s, was visited by folklorists during the 1977

Chicago Ethnic Arts Project, and uses traditional Lithuanian folk designs."

Apparently, since that first 1977 contact, Bartašius has already sold over 1500 bookmarks. While appreciation of his handiwork is unequivocally expressed in Bradūnas' article, concern over his age and health . . . affecting future production, is also expressed. Because Bartašius' age is estimated to be between 85 and 90 years, staff periodically call him to check upon his health, especially before placing an order. Many people would be unhappy if the order were not filled.

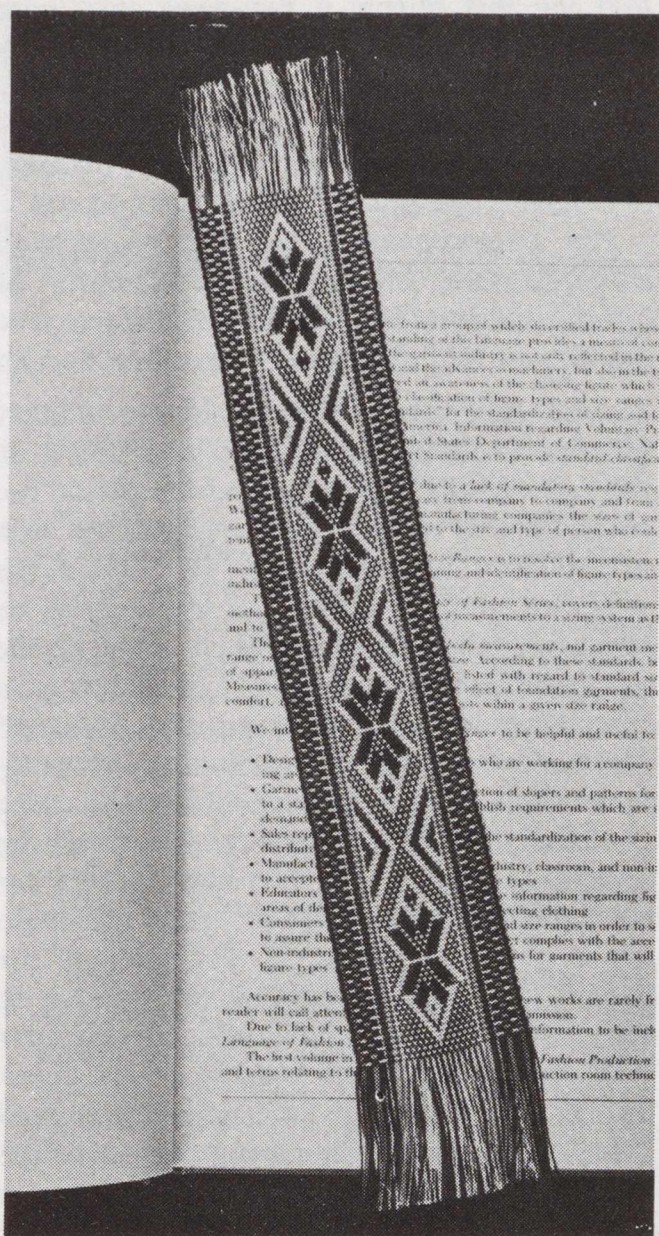
The Library of Congress' giftshop is not Bartašius' only retail customer. He has been supplying Lithuanian community centers all over North America with his weavings, including of course the **Lithuanian Days** office in Los Angeles.

Bartašius' Historical Background

A particularly intriguing question for many North Americans is how a man turned to and became an expert weaver—a hobby usually associated with women. While he is not the only male in this field, it is true he is one of the few males . . . and one of the few in the field all together.

Bartašius was born into a large agrarian family in the village of Narvydis, near Utena, in the central part of Lithuania. The timing of his birth thrust him smack into a period of czarist rule over Lithuania. This, of course, influenced his early education—received in the Russian language. According to Bradūnas, to this day Bartašius does all his counting on an abacus, and mutters numbers in Russian. But this is where his early indoctrination ends. Reportedly all conversations with family and friends are in Lithuanian.

As soon as Lithuania became independent, says Bradūnas, Bartašius studied drafting and design, in which the course requirements in-



Example of a bookmark woven by K. Bartašius.
—Photo by Margaret Thomas
Juostelė knygos puslapio atžymėjimui. Iš K. Bartašiaus jų daug užsako JAV kongreso nariai.

cluded the mastery of techniques and designs related to the folk arts. His first jobs were working as a graphic artist for several government agencies.

With the onslaught of war, Bartašius, along with 60,000 other Lithuanians, ended up in camps for displaced persons in Germany. Paradoxically, the oppressive circumstances occasioned opportunities for him. Foremost, they increased his importance and visibility through the utility of his skills in calligraphy. He was constantly called upon to (1) prepare petitions to camp officials in order to try to influence the refugees' future disposition; (2) prepare citations thanking camp officials and President Truman for the passage and actuation of the Displaced Persons Act of 1948 which allowed the refugees to go to America; and (3) prepare the hundreds of certificates of appreciation to all the U.S. patrons who were willing to sponsor the refugees. Bartašius reminisces about his life then:

"People wanted to say it (all of the above—Ed.) in a more elevated tone than just a letter, so they came to me and I wrote it out in calligraphy and decorated the borders with folk designs."

Some time during all this activity, Bartašius decided to experiment with textile folk art which necessitated him to construct his first hand loom. On this he practiced weaving the traditional types of long sashes (juostai). When he was released to the U.S. in 1951, this loom was one of the few items he took with him. That

first small loom is now retired among four large, active looms in his basement today.

Bartašius settled in Chicago and for the first 15 years in the U.S. he worked as a machine operator in a local industry. But his creative juices never stopped flowing. "I went to work," he recalls, "but after hours and on weekends, even Sunday, I kept working on fulfilling the requests for citations and for woven runners and sashes, too." In addition, he has since managed to build fine looms and designed jacquard cards for his favorite folk art motifs—tulips and popular geometric designs primarily.

Not surprisingly, his meticulous and detailed approach to weaving has transferred over into his business procedures. He prefers working with bigger retailers because they allow him to predict orders and thereby work at his own pace, assessing precisely where he is on his production schedule and adjusting his pace accordingly. Emergency orders, we infer, are to be avoided. Bradūnas noted herself that "every order is neatly written in and fulfillment dates entered (on some kind of log—Ed.). He also keeps a list of how many different items he has produced during a day's work and plans for the next day accordingly. He always has several of the looms 'dressed' and ready to be worked, moving from one to another according to his mood."

The saddest commentary about the life, love and success of Bartašius is his disheartening lack of apprentices. His goal of validating the art in this society and with the younger generation is worthwhile, granted. But from whom and how is the art of future weaving Lithuanian patterns going to be perpetuated to future

generations? We are not aware of any "how to and why" books explicating the Lithuanian tradition of weaving and providing step-by-step techniques for doing so. If Los Angeles training in the art is any example (from the Lithuanian Scout activities), it was first of all quite primitive, and second of all, already forgotten. Where shall the next generations go to obtain weaving skills?—Guatemala? Doing so would leave out several significant factors—learning the traditional Lithuanian designs, motifs, patterns, colors endemic with the customs and traditions of Lithuania over centuries.

Recognizing Bartašius' age and expertise, and acknowledging how difficult it would be to give up time spent doing what he loves doing, I will still risk making the statement that Bartašius should reconsider any feelings he may have internally (and so characteristically entrepreneurial, artist-like, and possessive) about not taking the time to teach others his expertise, knowledge, and skills.

It seems appropriate that sometime later in one's life, the preservation and preparation of a withering folk art ought to become the most important goal of all—over increased sales, broader markets, or social recognition of one's personal talent or the existence of those "adorable" ethnic knick-knacks consigned to their place in display cases.

The following people have been identified as weavers in the Lithuanian motif. In many cases all we could elicit was a name and general location. At least with this information, we hope our readers would do some personal investigation to locate the weavers they may recognize,

(Continued on Page 19)



A citation prepared by K. Bartašius to commend general, professor and engineer Stasys Dirmantas on the occasion of his 85th birthday.

K. Bartašiaus paruoštas diplomo lapas prof. Stasio Dirmanto 85 m. sukakčiai atžymėti.

The Personality of Lithuanians

by Dr. Donald I. Templer

IS THERE a "Lithuanian personality?" Probably the diversity of personality within ethnic groups is more striking than the differences between ethnicities. However, it is my opinion that some psychologists go to the point of foolishness in denying the existence of any ethnic differences. Ethnic psychological differences do exist! For example, it is well established that different ethnic groups obtain different scores on IQ tests.

Unfortunately, I know of no actual research on personality or intellectual variables in Lithuanians. The reader should bear in mind that the impressions that I offer are based upon informal conversations I have had with numerous Lithuanians and others about the subject. Such impressions are not to be accorded the same degree of confidence as evidence gathered from a carefully controlled scientific investigation.

It appears that Lithuanians are methodical individuals. This is reflected in the occupations they choose. It has been brought to my attention not only by a number of conversations, but by an article in *Lithuanian Days*, that very many Lithuanians are engineers. Some of the best mathematicians in the world are Lithuanians. Many Lithuanians own businesses.

Lithuanians tend not to be ostentatious individuals who spend conspicuously. If they are financially successful, which is frequently the case, they are apt to acquire as much property as possible. Few Lithuanians belong to the "jet set." Vitas Gerulaitis is a notable exception! Even Lithuanian folk dancing is of a very intricate sort, with less of the dramatic foot stomping than the dancing of Eastern European neighboring countries. The traditional Lithuanian dress displays meticulous handwork with the patterns of methodical character. Even the Easter egg designs reflect great care, thought, and effort.

Lithuanians are law abiding citizens with well-disciplined children. They have low rates of crime and delinquency. If a Lithuanian does have a remarkable vice, it is apt to be excessive drinking. But with or without drinking, Lithuanians are hard working persons who invest much energy and time and emotional involvement in their families, their homes, and their jobs. The Lithuanian man is more apt to prove his masculinity through his physical strength, and through his capacity for work and food and drink, than through the womanizing attributed to the Mediterranean male.

Lithuanians, like other Northern European people, are less emotionally expressive than Southern Europeans. Lithuanians are not noted for quick tempers. However, they do sometimes bear grudges for decades. They tend



DR. DONALD I. TEMPLER

to be honest, and sometimes quite outspoken, people.

I once worked with a psychiatrist who was from Poland and obtained his medical education at the University of Vilnius. When I asked him how he would characterize Lithuanians he said "stubborn." He said that in Europe there is an expression "Stubborn as a Lithuanian." I asked a Ukrainian psychiatrist I worked with several years later about this and she stated, "Yes, but not necessarily stubborn in a negative sense. Lithuanians are very determined people. If a Lithuanian fails an exam, he will keep on taking it until he passes it."

LITHUANIANS appear to be what psychologists would describe as "ethnocentric," that is, preferring to associate with others of their own ethnicity. Although psychologists sometimes seem to view ethnocentrism as undesirable, it is neither good nor bad, but a reflection of the way things are. People tend to associate with others who are like themselves. Artists associate with other artists, gays with other gays, factory workers with other factory workers.

To the extent that any ethnicity has a more distinctive lifestyle, or has greater history of persecutions from or conflict with other people, its members display a greater degree of ethnocentricity. Lithuanians and Lithuanian North Americans seem to have appreciable ethnocentricity. In a recent article on marriage in *Lithuanian Days*, it was pointed out that it is not unusual for a Lithuanian to remain single rather than marrying a non-Lithuanian. I was recently talking with a Lithuanian woman who

told me that during a two-week visit with relatives in Chicago and Toronto she scarcely had contact with any non-Lithuanians. Many Lithuanians exclusively seek out other Lithuanians to be their friends, neighbors, doctors, merchants, and other professional contacts.

The ethnocentrism and some associated suspiciousness toward non-Lithuanians of Lithuanians is understandable in the context of the history of Lithuania. It has often had an adverse relationship with two large military powers, Germany on the west and Russia on the east. With the exception of the period between the two World Wars, Lithuania has been occupied by Russia since 1795. Lithuanians struggled, suffered, and died to preserve the language and the culture. Such could be the cause and/or the result of the Lithuanian great determination and "stubbornness" discussed above. Even though Lithuania shares a common religion with Poland and there was a long confederation between these great nations, the relationship between the two ethnic groups has not always been harmonious, neither in Europe nor in North America. It was common for early Lithuanian immigrants to America to share a church with the Poles, only to later build their own church because of relentless bickering. Apparently, Lithuanians perceived Poles as attempting to subject them to little brother status in a similar fashion as some Canadians perceive the attitude of Americans.

For centuries the internal commerce of Lithuania was controlled by non-Lithuanians, especially Jews. The Latvians alone are ethnically akin to the Lithuanians, but since their religion is Lutheranism rather than Roman Catholicism, and their history and culture contain more Germanic, in contrast to our Slavic, influence, the relationship between these two Baltic people is not intimate. Thus, Lithuanians have for centuries accurately perceived themselves as isolated and as threatened, oppressed, abused, and taken advantage of by others.

The ethnocentrism of Lithuanians has the advantages of rootedness, belongingness, and the security in trusting others with similar beliefs, values, and attitudes. However, at times, ethnocentrism interferes with the benefits that accrue from the association with and understanding of other ethnic groups. We probably have more in common with these groups than we realize. Lithuanians in the 19th century and early decades of the 20th were subjected to inhumane working conditions for subsistence wages. This is an unfortunate history shared with Black and Mexican Americans. Like Jews, Lithuanians have been sent away by the hundreds of thousands in cattle cars in what has been termed genocide.

I personally, have noticed at Los Angeles Lithuanian gatherings that quite a few Lithuanians exhibit behavior often attributed to Jews—talking about the extraordinary educational achievements of their children. Perhaps there are other values, beliefs and attitudes that we share in common with other nationalities by virtue of political history, religion, or language similarities.

Reactions to Dr. Templer's Speculations About the Lithuanian Personality

Introduction by Rūta Skirius

One day last year, in the bar of a Mexican restaurant in Fresno, California where I stopped over for a consulting project, Dr. Templer and I casually exchanged opinions about our Lithuanian relatives, the Lithuanian people, and the Lithuanian culture in general. We spoke from our limited involvement in the Lithuanian community activities, but we still shared a strong sense of ethnic identity. Recognizing that every Lithuanian-American's perception would be somewhat different on what the typical Lithuanian's personality profile constituted, Dr. Templer was still willing to assert some generalizations about the dominant "traits" of Lithuanians from his observations and interactions with them.

Being a professionally astute and personally interested half-Lithuanian psychologist, he agreed to construct a template in order to elicit opinions from other members of Lithuanian communities at large. From this aggregate or consensus of opinions, we could all then formulate hypotheses about "a" distinctive personality embodying particular traits that could be identified with a "Lithuanian."

Dr. Templer intended his "profile" to serve as a "rough draft" to expound upon and reformulate. We editors at LD decided to introduce Dr. Templer's exposition with the responses to his comments of several readers who represented different age brackets, political persuasions, involvement in Lithuanian community activities, professions, and other discernible variables. The first "batch" of responses, of course, were solicited from what we perceived to be a cross-section of Lithuanians in Los Angeles.

How to facilitate readers' comparisons was a conundrum at first, resolved by simply printing responses in whatever format they arrived. A short biography from each respondent was requested, which is attached to their comments.

We invited additional opinions from Lithuanians anywhere in the United States and abroad to support or counter, to broaden, nullify, or solidify these hypotheses and image portrayed from our, perhaps, regional perspective.

• • •

(Conclusion)

Liucija Mažeika was born in Chicago, Illinois, but went to Lithuania as a three-year old child with her family. There she went through the Lithuanian school system up to the day of high school graduation. She recalls the day vividly.

Scheduled for graduation day, in 1940, were a formal reception of diplomas in the morning ceremony, followed by a formal banquet and prom for the 300 graduates later that evening. Mažeika noticed that many of the 300 students failed to show up to receive their diplomas. Later that day

she was informed that the Russians were marching and rolling their tanks in, a move which some students apparently knew about earlier. She decided not to attend the banquet and prom, and wisely so, for the bridges by dusk were guarded by Russians. The "girls" in the family were shipped off to "safe" territory that evening. Mažeika still reminisces about that vacant banquet room.

Mažeika returned to Chicago, where she got married and had two children. During her six or so years there she was quite active. She is most proud of having established the first folk dance group in Chicago in 1941; it may have been the second Lithuanian dance group established in the United States. In her 2-3 years managing the Ateitis folk dance group, it won first prize in a folk dance contest sponsored by the Chicago Sun newspaper in their Victory Garden Harvest Festival of 1943.

Mažeika moved to Los Angeles in 1949, after a short residence in San Francisco. Again, she became very actively involved in the folk dance group, about which a documentary was actually produced, and in the St. Casimir church choir in which she was a soloist for many years.

In addition, she is actively involved in BALFAS and is vice president of the local chapter; in the Lithuanian community as the former secretary of the western region; in the Knights of Lithuania for many years; in the National Lithuanian Society of America; and since 1956, in the Republican Club. She is probably most involved now in the California Lithuanian Republican Association of which she has been president since 1980. Tied to this involvement she also is a vice president on the National Board of the Lithuanian Republican Federation.

In my opinion Dr. Templer's observations on the Lithuanian Personality and reasons accounting for the development of such personality traits are quite accurate in many respects.

I would like to add that Lithuanians continue to have a strong sense of responsibility and duty to preserve the Lithuanian language, culture and traditions. In the face of compelling reasons to participate in social opportunities at work and in the community, reasons such as wanting to improve our living standards and to leave our imprint on the activities we undertake, the significance of the time and effort Lithuanians make to uphold their ethnic bonds and heritage is magnified.

Paradoxically, as higher education was emphasized to the children of immigrants, to the first and second generation Lithuanians in the United States, and they were awarded better jobs and social positions, it also tended to derail

the younger generation of Lithuanian-Americans from the intense and extensive involvement they were exposed to as youths in the established Lithuanian churches, the cultural centers, and the predominantly Lithuanian neighborhoods. It became much harder for us immigrants to convince our very own children of the need to engage in some form of cultural expression to maintain the heritage of their forefathers. Today, it requires conscious and persistent effort on the parents' part to drive their children many miles to Lithuanian Saturday schools, or to help organize song and dance groups and festivals, or to support Lithuanian nationalistic causes.

But, obviously, most of us believe it was worth the effort and the resurgence of younger folks' interest in their roots is most gratifying.

- - -

Margis Matulionis was born in Alytus, Lithuania on March 24, 1943. After one year in Lithuania his family and he left for Germany, then for Winnipeg, Canada in 1948. All his primary education was in French-speaking Canada, as well as two years of college (the first—1960, and the last—1964) at the University of Manitoba. His bachelor's degree was in Latin Philosophy.

Meanwhile, Matulionis' parents moved to Chicago, Illinois. Joining them part of the time, his middle three years of college were undertaken at various Chicago universities . . . University of Illinois, Loyola University, and DePaul University.

In 1964 Matulionis himself moved to Los Angeles, California, where he became involved in Lithuanian activities such as the folk dance group. A true scholastic, he embarked in 1967 upon another educational program: for his master's degree, then for a doctor's degree in French at UCLA. His doctorate was interrupted when he married

The Love of Weaving

(Continued from page 17)

admire or who may be living nearest them if interested in their work. In a few cases, the information provided here is very sketchy, possibly incorrect. We apologize to the weavers and request corrections from anyone who may have additional information.

Leopold Balsys, 243 S. Kingsway, Toronto, Canada 675V1

G. Baltaduonis, Toronto, Canada

Bankelis, Chicago, Illinois, USA

P. Barauskas, Toronto, Canada

Giedra Gustaitis, Los Angeles, California, USA

Daina Kojelis, Chicago, Illinois, USA

Milda Kvedaras, New Jersey, USA

J. Normantas, Toronto, Canada

Juratė Šepekas, Los Angeles, California, USA

Julia Šlapelis, Los Angeles, California, USA

Janina Tallat-Kelpša, Chicago, Illinois, USA

Giedre Urbanas, Detroit, Michigan, USA

A. Vaitonis, Toronto, Canada

Ona Vasaitis, St. Petersburg, Florida, USA

Aldona Veselka, Chicago, Ill, USA

A. Zanderis, Toronto, Canada

a Lithuanian-Angelino, Laima Stančikas, and began a long term of teaching secondary school English, French, History, and other subjects at Claremont High School.

By 1979 he decided to change careers and enrolled at Loyola Law School. He received his J.D. in 1983, has passed California's state bar exam, and is practicing in Sherman Oaks with attorney Dennis Fredrickson. He has recently married again with Kathleen Ann Farley.

Matulionis has been a co-editor of the English Section of **Lithuanian Days Magazine** since 1979.

It is unnecessary to subject Dr. Templer's article to a psychological or statistical exegesis—leaving aside the question of my own qualifications in such an attempt.

Unfortunately, there is no way to test the validity of his observations. Ethologists saw long ago the futility of extrapolating any behavioral findings made by a study of wild animals in captivity. The true character only manifested itself in the natural state.

Any examination of a "Lithuanian personality" outside the natural habitat of the native country is an examination of a personality that has undergone numerous mutative pressures in an alien environment. Even a survey based in present-day Lithuania would be similarly tainted by the forced reactions to an oppressive Soviet government.

Then, of course, it might even be debatable if there is a true "Lithuanian character." A perusal of the history of our native country is a disappointing exposure to long periods of foreign domination punctuated by brief and infrequent bursts of freedom. Even the recent 1918-1940 interregnum remains but a memory in the nostalgic faith of our parents. Considering these difficulties, it is doubtful that a national character has had enough time to develop. Contemporary permutations have become indissolubly contaminated by foreign material. Even if we were to manage a purification, what should the end result be? We lack a reference standard.

Therefore, laudatory as Dr. Templer's efforts are, they remain pure speculation, and any one of the traits that he attributes to the Lithuanian personality may simply be a strategic adaptation to the rigors of a new environment.

However, there is one cultural trait that has been transmitted fairly intact through a sufficient number of generations to have received a particularly ethnospecific stamp: our language. Since I am of the school that regards language as not only the source but also the sculptor of thought, it is to the Lithuanian language that we must inevitably look for the contours of the Lithuanian mind.

I am not about to become involved in an extensive philosophical and linguistic analysis of Lithuanian, but I would like to point out that the language is as complex as Latin in many respects: the numerous case endings of nouns, the complicated verb structures, the requirement of gender, etc. Adequate mastery of the grammatical and syntactical aspects of Lithuanian requires not only dedicated study but, more importantly, that necessary "feel" that

is required for mastery of any difficult skill.

Inevitably, this precludes anyone without an adequate knowledge of Lithuanian from being a Lithuanian in the existential sense of the word. A rather rough analogy with the sports fan comes to mind: only the fan who has himself, at one time or another, experienced the actual rigors and excitement of the sport he is watching can truly empathize with the participants and discern the finer points. And quite logically, the greater and more intense his previous participation, the more rewarding his subsequent visual enjoyment.

I must emphasize, though, that I am not restricting that complexity known as a national character to simple linguistic parameters. The language is merely a vehicle for the culture that flows from any ethnic self-awareness, and though Lithuania, because of its history, has not been blessed with an extravagant cultural production, it has provided us with an adequate store of tradition for present appreciation and future evolution.

Unfortunately, the sad realities of immersion in foreign societies make this task nigh impossible for most of our children. Concentration on the time-consuming tasks of education and job seeking have made the prospect of studying a language without the probability of future monetary rewards impractical for students and frustrating for their parents.

Consequently, until such time as the arts and philosophy become more than a "trivial pursuit" in our current educational system, we leave our children with the false illusion that by declaring themselves of Lithuanian origin and kowtowing to some of the more interesting and less demanding of its customs, they are preserving their heritage and separate identity. An American saying of dubious origin states, "If it looks like a duck, walks like a duck, and talks like a duck, it must be a duck." Sadly, our own brand of indolent mental shorthand has conveniently eliminated the third onerous requirement.

Jurgis Gliuda, b. 1906, is a novelist with 28 published books. Several of his works have been translated into the Latvian, English, and Russian languages.

His novel "House Upon the Sand" received wide critical acclaim and was cited by Time magazine as the "... best novel about Naziism." His latest novel, "White Flags" has recently been published in London (Great Britain) by Nida Press.

— — —

The articulation by anyone that a national group has recognizable traits involving personal qualities of its members is to be rejected. Labels and labeling of national groups is a concept outdated in its application. Stating generalities about people does not serve the interests of international understanding among groups. Such labels have no place in today's world irrespective of the value attached to the label.

There are Lithuanians of every ilk as there

UNITY IN DIVERSITY

by Ramunė Barkus

Over 1,490 women attended the International Convention and Ninety-Third Annual Meeting of the General Federation of Women's Clubs (GFWC) held in Las Vegas, Nevada, June 10 through 15, 1984. Bernice Skirius, an International delegate, Ramunė Barkus, a non-voting delegate, and Stase Bajalis, arrived at the convention on June 13, 1984 to represent the Federation of Lithuanian Women's Clubs. The motto of this year's convention was, "GFWC Volunteers Building Tomorrow Together."

Immediately after her arrival, Mrs. Skirius arranged for an exhibit table to distribute pamphlets and brochures about Lithuania. This literature was taken by many women who were part Lithuanian, whose husbands were Lithua-

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★



A gift for the GFWC museum in Washington, D.C. presented during the convention by the Federation of Lithuanian Women's Club of Los Angeles.

Dovana įteikta Moterų Klubų Federacijos seime Las Vegas, Nevada. Ji bus patalpinta GFWC muziejuje Washington, D.C.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

nian, or who were interested in the plight of Lithuania.

The International delegates' luncheon took place on June 15th. The International members, dressed in native costume, including Ramunė Barkus and Bernice Skirius, received and met the U.S. members of the club. There were many compliments on the Lithuanian national costume and the members learned more about Lithuania. Mrs. Skirius presented a doll, dress-

(Continued on Page 21)

are of any national group. Circumstances and situations may reflect types of behavior of a nation in its response to internal or external matters. But to say individuals of national groups have recognizable features is to perpetuate inaccurate and misleading labels.

UNITY IN DIVERSITY

(Continued from Page 20)

ed as a Lithuanian girl at a spinning wheel, to Juanita Bryant, the International President of GFWC. When presenting the doll, Mrs. Skirius stated: "I am delighted to present to the home office of the GFWC the Lithuanian girl at the spinning wheel, a doll dressed in authentic, handwoven Lithuanian clothes. Her spinning wheel was brought from Lithuania.

"Symbolically, she represents the displaced Lithuanian woman, who fled her homeland because of Soviet occupation and terror.

"Now, after homeless years, she will have the honor to reside in the capital city of her adopted country—the United States of America." Her words were welcomed with great applause and appreciation.

Mary Ann Maloy, Assistant Director of the White House Office of Public Liaison, spoke about the communist world threat, a topic well understood by the Lithuanian community.

The Lithuanian representatives were well received and made friends with both the International and U.S. delegates.

GFWC is the world's largest international volunteer women's service organization. Its ten million members represent fifty state federations, plus the District of Columbia and Puerto Rico. The International membership includes forty-six countries around the world. Sixteen other national organizations, including FLWC, enjoy an associate member relationship.

This union of women throughout the world was founded in 1890. "Unity Through Diversity" became the motto for these women who strive for the betterment of each and the advancement of all. From 1982 to 1984, over thirty-nine and one-half million hours and \$110,518,688.00 has been donated to projects which lead to the betterment of life. These projects include building fresh water sources in disadvantaged countries such as Nepal, Himalaya, and Bangladesh, setting up youth



Part of the International Clubs' delegates at the General Federation of women's Clubs (GFWC) convention in Las Vegas, Nevada on June 15, 1984. Lithuanians were represented (from left to right) by S. Bajalis, B. Skirius and R. Barkus.

Dalis Moterų Klubų Federacijos tarptautinio suvažiavimo Las Vegas, NE, birželio mėn. 15 d., 1984. Iš lietuvių dalyvavo S. Bajalienė, B. Skirienė ir R. Barkus.

hostels and youth exchange programs for children throughout the world, and setting up local community projects to improve the quality of education, build librarys, and prevent drug abuse.

The organization is politically involved both on a national and international level. It appreciates the value of speaking more than one language and promotes foreign education. It believes that such knowledge can further America both socially and politically.

The newly opened GFWC Women's History and Resource Center is the new home for the little Lithuanian doll that will be seen by important international visitors and royalty, as well as distinguished citizens and government officials.

This strong and hardworking organization is learning about Lithuania. The help of new FLWC members and stronger involvement in the club can further the goals of the Lithuanian community.

SKIING, TENNIS, AND NOW GOLF TOO?

by Vincas Bernota

Arunas Barkus won low gross honors at the First Annual Lithuanian-Californians Golf Tournament. Lithuanians of all ages gathered at the Encino Golf Club on May 20, 1984 for this inauguration. Predictably, the friendly Southern California weather cooperated with the sport's enthusiasts for the amicable competition—albeit for prizes—in low gross, low net, and senior categories.

The winners were:

Low Gross

- 1st Place—Arunas Barkus (also an English Editor for *Lithuanian Days Magazine*)
- 2nd place—Paul Aras
- 3rd place—Larry Kaveckas

Low Net

- 1st place—Arunas Barkus
- 2nd place—Paul Aras
- 3rd place—Vytas Plukas

Seniors

- 1st place—Paul Aras
- 2nd place—J. Spreinaitis
- 3rd place—Vytas Plukas

Ladies Low Gross

- 1st place—Ruta Aras

Everyone was a winner on the 19th hole enjoying a delicious dinner and refreshing drinks!

The Lithuanian-Californians Golf Association is another "first" social organization formed to match prowess against prowess and anecdote for anecdote in "laid-back" Southern California.

Serious "6 a.m.ers" and novices alike are invited to join. Call Vincas Bernota, president of the Association, at (213) 395-1528 for more details.



Vincas Bernota (right), presenting trophy to Arūnas Barkus for winning low gross honors at the 1st Annual California Lithuanian Golf Tournament.

—Photo by V. Plukas

Vincas Bernota įteikia trofėją Arūnui Barkui, laimėjusiam pirmame Kalifornijos Lietuvių Golfo Klubu turnyre, 1984 m. Gegužės 20 d.

Comments from readers are welcome. Let us hear from you regarding your likes and dislikes of the English Section.

CAPTIVE NATIONS WEEK, 1984

A PROCLAMATION

By the President of the United States of America

Once each year, all Americans are asked to pause and to remember that their liberties and freedoms, often taken for granted, are forbidden to many nations around the world. America continues to be dedicated to the proposition that all men are created equal. If we are to sustain our commitment to this principle, we must recognize that the peoples of the Captive Nations are endowed by the Creator with the same rights to give their consent as to who shall govern them as those of us who are privileged to live in freedom. For those captive and oppressed peoples, the United States of America stands as a symbol of hope and inspiration. This leadership requires faithfulness towards our own democratic principles as well as a commitment to speak out in defense of mankind's natural rights.

Though twenty-five years have passed since the original designation of Captive Nations Week, its significance has not diminished. Rather, it has undeniably increased—especially as other nations have fallen under Communist domination. During Captive Nations Week we must take time to remember both the countless victims and the lonely heroes; both the targets of carpet bombing in Afghanistan, and individuals such as imprisoned Ukrainian patriot Yuriy Shukhevych. We must draw strength from the actions of the millions of freedom fighters in Communist-occupied countries, such as the signers of petitions for religious rights in Lithuania, or the members of Solidarity, whose public protests require personal risk and sacrifice that is almost incomprehensible to the average citizen in the Free World. It is in their struggle for freedom that we can find the true path to genuine and lasting peace.

For those denied the benefits of liberty we shall continue to speak out for their freedom. On behalf of the unjustly persecuted and falsely imprisoned, we shall continue to call for their speedy release and offer our prayers during their suffering. On behalf of the brave men and women who suffer persecution because of national origin, religious beliefs, and their desire for liberty, it is the duty and the privilege of the United States of America to demand that the signatories of the United Nations Charter and the Helsinki Accords live up to their pledges and obligations and respect the principles and spirit of those international agreements and understandings.

During Captive Nations Week, we renew our efforts to encourage freedom, independence, and national self-determination for those countries struggling to free themselves from Communist ideology and totalitarian oppression, and to support those countries which today are standing face-to-face against Soviet expansionism. One cannot call for freedom and human rights for the people of Asia and Eastern Europe while ignoring the struggles of our own neighbors in this hemisphere. There is no difference between the weapons used to oppress the people of Laos and Czechoslovakia, and those sent to Nicaragua to terrorize its own people and threaten the peace and prosperity of its neighbors.

The Congress, by joint resolution approved July 17, 1959 (73 Stat. 212), has authorized and requested the President to designate the third week in July as "Captive Nations Week."

NOW, THEREFORE, I, RONALD REAGAN, President of the United States of America, do hereby proclaim the week beginning July 15, 1984, as Captive Nations Week. I invite the people of the United States to observe this week with appropriate ceremonies and activities to reaffirm their dedication to the international principles of justice and freedom, which unite us and inspire others.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this sixteenth day of July, in the year of our Lord nineteen hundred and eighty-four, and of the Independence of the United States of America the two hundred and ninth.

Ronald Reagan



Pavergtųjų Tautų eisenoje Clevelande žygiuoja lietuvių grupė. Nuotr. V. VBacevičius
Lithuanians march at a demonstration during Captive Nations Week in Cleveland.

Pavergtųjų Tautų eiseną Clevelando gatvėmis. A. Stungienė dešinėje neša pagrindinį plakatą.

—Nuotr. V. Bacevičius
Captive Nations Week in Cleveland. A. Stungis on the right, is carrying one of the prominent signs.

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai

4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60609 —Telef. (212) LA 3-1510

— ir —

2616 W. 69th St., Chicago, IL 60629—Telef. (312) 737-6734

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI

savo uždaviniams vykdyti Lietuvos Laisvės Iždai—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:

Non-profit, Tax Exempt Corporation
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION
P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

LIETUVIŲ DIENŲ PIKNIKAS

Sekmadienį, rugsėjo 23 d.—12.30 v.p.p.

Šv. Kazimiero viršutinėje salėje

LITHUANIAN DAYS, 1984, SEPTEMBER

LIETUVIŲ DIENOS
Žurnalo ir knygų
PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja
So Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
"Gifts International," "Parama"
"Marginiai"
Cleveland, Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish
Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn. — Immaculate Conception
Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

AUSTRALIJOJE

Norwood — K. Pocius
Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Mirren, S.A. — J. Rupinskas
Lewisham — Msgr. P. Butkus

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
St. Prakapas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish
Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos
laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42 ir
49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val. vakaro Lietuvos
laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31
metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos
laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15,
20 ir 25 metrų bangomis.
Šie laikai vasaros metu. Žiemos metu tiek
Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį at-
sukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

KNYGOS UŽ PUSĖS KAINOS

"Lietuvių Dienų" išleistu knygų
kainos sumažintos per pusę. Štai keletas
jų;

Igno šeiminis Vyskupas ir Velnias;
gen. S. Raštikio atsiminimai—II tomas;
St. Būdavo "Varpai skamba"; "Dažytas
Vualis"; D. Čibo "Žaizaras";
Bindokienės "Keturkojis ugniagesys";
"Mislės"; "Patarlės ir priežodžiai."
Jono Puikūno; ir daugelis kitų, kurios
nėra dar išparduotos.

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90027
Telefonas: (213) 664-2919

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Kleiva Rūta Vidžiūnienė, pirmininkė

Programų Koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima sekmadienio popietėmis 3:15-4:00
WBMD—740 Kilocycles
Šios programos vedėjai:
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.
Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentinos Minkų
girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto
Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM
programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika,
dainos ir Magdutės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas,
ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų,
plokštelių ir lietuviškų suvenirų.
502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

Lietuvių Radijo Valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
9-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Radijo Šeima
7 Programos savaitėje
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo
8:30 val. ryto iki 9:30 val. ryto
Visos programos iš WBMX stoties
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA, 1490 AM banga
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: 778-5374

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629
Phone: 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, IL 60629
Telefonas (312) 778-5374
Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Tel.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Isteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA
1011 W. Huron, Pontiac, MI 48054
WPON—1460 AM

Antradieniais nuo 1 iki 2 val. po pietų
Penktadieniais nuo 6 iki 7 val. vak.

Programos ved. Algis Zapareckas

Bendradarbiai: Ant. Zaprackas, Algis
Lapšys, Edv. Skiotys, Violeta Abariūtė
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072
Tel.: 549-1982

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Longinas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo valanda
girdima kas penkt. iš WEVD stoties
New Yorke, nuo 10-11 v.v. 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania"
programos kas sekm. nuo 2:05 iki 3:00
val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties
89.5 FM — banga

Direktorius — Dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel.: (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
"LEISKIT I TĖVYNĖ"
Lithuanian Broadcasting SPA

Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte iš
KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.

vedėja ir pranešėja
Salomėja Šmaižienė

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIO KLUBAS

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R. Kiršteinis,
vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta Ilgūnaitė,
ižd., L. Laukaitienė, narė
320 Duman St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

"LIETUVOS PRISIMINIMAI"

Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO — 1240 AM

Vedėjas: ANTANAS PALIULIS

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiądienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius

1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO. ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30 iki 2:00 val. po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 100.7 FM

Programos vedėja:

Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičienė
51 Patricia Dr., Toronto, Ont. M4C 5K2, Can.
Telefonas: (416) 690-3416

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS

Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41:15 ir 50:34 metrų bangomis

Vedėjas: Dr. J. Gallius
Circonvallazione Nomentana 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad, rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. V. Kaziūnas

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO



Septintosios šokių šventės įvykusios 1984 m. liepos 1 d., Clevelande, vaizdai.

—Nuotrauka Urbono

Views from 7th Folk Dance Festival held in Cleveland, Ohio on July 1, 1984.